

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA GEOGRAFIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SOCIOEKONOMICKÝ VÝVOJ SÍDEL
VE STŘEDNÍCH BRDECH**

Lenka Petrmichlová

Ekonomická a regionální geografie

(2003 – 2006)

Vedoucí práce: RNDr. Marie Novotná, CSc.

Plzeň, 2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne.....

.....
vlastnoruční podpis

*Děkuji své vedoucí bakalářské práce paní RNDr. Marii Novotné, CSc.
za cenné rady a připomínky během zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla
poděkovat přednostovi Újezdního úřadu vojenského újezdu Brdy panu podplukovníkovi
Ing. Martinu Březovskému za poskytnutí povolení ke vstupu na území vojenského
újezdu.*

OBSAH

ABSTRACT	- 7 -
1 ÚVOD	- 8 -
1. 1 Hlavní cíle práce	- 8 -
2 METODIKA	- 9 -
2. 1 Metodika práce a pracovní postup	- 9 -
2. 2 Rozbor literatury	- 10 -
2. 3 Základní údaje o mapových podkladech	- 12 -
2. 4 Zpracování datových podkladů	- 14 -
2. 5 Definice základních pojmů a vymezení metod	- 16 -
2. 5. 1 Vojenské újezdy, vojenské újezdy v rámci ČR	- 16 -
2. 5. 2 Definice pojmu obec a sídlo, venkovská sídla, základní vymezení venkovských sídel	- 18 -
2. 5. 3 Periferní oblasti a jejich vymezení na mikroregionální úrovni	- 22 -
3 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ZKOUMANÉ OBLASTI	- 27 -
3. 1 Poloha a vymezení území	- 27 -
3. 2 Vojenský újezd Brdy	- 30 -
3. 2. 1 Historie Vojenského újezdu Brdy	- 31 -
3. 3 Zaniklá sídla	- 33 -
3. 3. 1 První vysídlení 1940- 1942	- 35 -
3. 3. 2 Druhé vysídlení 1951- 1953	- 35 -
3. 4 Typizace venkovských sídel Kolvín a Skořice	- 37 -
3. 5 Periferní oblasti v rámci okresu Rokycany	- 39 -
4 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA SÍDEL	- 42 -
4. 1 Obecný úvod	- 42 -
4. 2 Skořice	- 43 -
4. 2. 1 Historie osídlení	- 43 -
4. 2. 2 Obyvatelstvo	- 45 -
4. 2. 3 Hospodářství	- 48 -
4. 2. 4 Doprava	- 49 -
4. 2. 5 Technická infrastruktura a služby	- 50 -
4. 3 Kolvín	- 51 -
4. 3. 1 Historie osídlení	- 51 -
4. 3. 2 Obyvatelstvo	- 53 -
4. 3. 3 Hospodářství	- 55 -
4. 3. 4 Doprava	- 56 -
4. 3. 5 Technická infrastruktura a služby	- 57 -
5 SROVNÁNÍ VÝVOJE SÍDEL	- 58 -
5. 1 Kolvín a sídla v rámci Vojenského újezdu Brdy	- 59 -
5. 2 Kolvín a Skořice	- 61 -
6 ZÁVĚR	- 63 -
7 LITERATURA A PRAMENY	- 65 -

SEZNAM GRAFŮ	- 69 -
SEZNAM OBRÁZKŮ	- 69 -
SEZNAM PŘÍLOH	- 69 -
SEZNAM TABULEK	- 70 -
PŘÍLOHY	- 71 -

ABSTRACT

General aim of this work is represent socioeconomic progress of settlements in the southwest part of middle Brdy highlands. Big part of this area in central Brdy highlands belongs to the Army of Czech republic as military area since 1926.

The work is devoted to cadastral unit of Kolvin. This municipality was destroyed on the ground of expansion military area.

Further work analyzes seats near of border of military area focused on Skořice municipality.

Progress is pursued since half of the 19th century to the present (21st century).

The work uses geographical information systems (GIS).

The aims of work are

- 1) to analyze the progress of population number, of economy and influence of this progress to life in special-interest area and work further maps civil facilities of seats.
- 2) to observe progress of seats generally in military area and on the country boundary, for example of Skořice municipality.
- 3) to create of map of land use of seats and their surroundings in 1838 and compare these with simultaneous maps land use.

Component of this work is the CD that contains the GIS-outputs, 3D-animations and photos of seats.

1 ÚVOD

Centrální Brdy, nebo také nazývané jako střední Brdy, jsou součástí největšího lesního celku zvaného Brdy, který leží v nitru české kotliny a svou rozlohou se může měřit s lesy pohraničních hor. Velká část území středních Brd spadá od první poloviny dvacátého století pod Vojenský újezd Brdy (dále VÚ Brdy). Vznik tohoto vojenského prostoru měl nejen vliv na přírodu této krajiny, ale také ovlivnil život tamních obyvatel. Tato práce se nezabývá celým územím centrálních Brd, ale zaměřuje se na katastrální území zaniklé obce Kolvín, která byla součástí vojenského prostoru a dále na sídla ležící při hranici tohoto prostoru se zaměřením na obec Skořice.

Hlavním cílem práce je zobrazit socioekonomický vývoj sídel ve vymezené lokalitě, a to v časovém období před první světovou válkou až do padesátých let dvacátého století, kdy zanikly obce z důvodu rozšíření vojenského prostoru a zhodnocení dnešního stavu. Tuto práci lze nazvat z velké části jako historickou.

Vývoj v oblasti je sledován na podkladě údajů v několika časových horizontech. Jedná se o první polovinu 19. století, dalším zlomovým obdobím jsou roky 1940-1942 a poté rok 1952, kdy došlo k poslednímu vysídlení a k následné totální likvidaci obcí. Poslední období se zabývá dnešním 21. stoletím.

V práci využiji také nabytých znalostí během studia v oblasti geografických informačních systémů (GIS). Na podkladě starých map analyzuji sídelní situaci ve vymezené lokalitě a porovnám ji s dnešním stavem.

1.1 Hlavní cíle

Mezi hlavní cíle této práce patří:

- 1) analyzovat vývoj počtu obyvatel, vývoj hospodářství a jeho vliv na život v zájmovém území a zmapovat občanskou vybavenost obcí.
- 2) porovnat vývoj sídel v rámci VÚ Brdy a při jeho hranicích na příkladu vybrané obce Skořice, která je zkoumána.
- 3) vytvořit mapu využití ploch v sídle a jeho okolí z roku 1838 a porovnat ho s mapou využití země zobrazující dnešní situaci.

2 METODIKA

2.1 Metodika práce a pracovní postup

Při zvolení tématu práce a vymezení zájmové lokality bylo potřeba zjistit realizovatelnost výzkumu, který z části probíhal v nepřístupné oblasti pro veřejnost.

V první fázi práce byl osloven přednosta Újezdního úřadu Vojenského újezdu Brdy a byla mu předložena žádost o povolení ke vstupu do VÚ Brdy. Po kladném vyřízení žádosti mohlo dojít k samotnému vymezení regionu a k formulaci cílů práce. V této fázi byly také určeny základní metody při výzkumu sídla. Jedná se o metodu terénního výzkumu, kdy je zmapován terén a vybraná sídla, u nichž je hodnocena zástavba a poloha. Dále historická metoda nám umožňuje poznání geneze sídla a osídlení na základě studia starých map a plánů, historických pramenů a statistik. Také pomáhá k analýze dřívějšího rozmístění a fyziognomie (podoby) sídel. Následující metodou je metoda kartografická, kdy jsou sestaveny mapy využití země daného sídla a okolí v roce 1838 a v současnosti. V závěru práce bude použita metoda geografického modelování, pomocí které vzniknou grafické modely, konkrétně 3D model krajiny.

V druhé etapě proběhl sběr dat a informací. Sekundární data byla čerpána z odborné literatury, z historických pramenů a ze studia starých map. V této fázi byl navštíven Ústřední archiv zeměměřičství a katastru v Praze, který poskytl kopie map Stabilmního katastru z roku 1838 pro vybrané obce. Následovalo poslání žádosti na Český úřad zeměměřický a katastrální v Praze pro získání dat ZABAGED. Dalším osloveným pracovištěm byl Státní okresní archiv v Příbrami, kde byla prostudována kronika zaniklé obce Kolvín. Aktuální statistická data pro obec Skořice byla vyžádána na Krajské reprezentaci Českého statistického úřadu v Plzni. Osloven byl také Obecní úřad Skořice.

V další navazující fázi proběhl terénní výzkum, který je důležitý pro seznámení s tamní krajinou a k pořízení fotodokumentace.

V poslední čtvrté fázi byla zpracována získaná data a sepsán závěr, v němž jsou porovnány dosažené výsledky se stanovenými cíli této práce.

Tab. č. 1: Přehled oslovených pracovišť.

<i>Název instituce</i>	<i>Sídlo</i>
Český statistický úřad, krajská reprezentace	Plzeň
Český úřad zeměměřický a katastrální	Praha
Ústřední archív zeměměřičství a katastru	Praha
Státní okresní archív	Příbram
Újezdni úřad Vojenského újezdu Brdy	Jince
Obecní úřad Skořice	Skořice

2.2 Rozbor literatury

Inspirací pro poznání zkoumané krajiny je kniha Střední Brdy- krajina neznámá (Čáka, 1998). Samotný název vypovídá, že krajina je neprozkoumaná, protože od dvacátých let 20. století, spadá území pod vojenský újezd. Autor popisuje přírodu, kulturu i historii ve Středních Brdech, kdy v jednotlivých kapitolách jsou popisována určitá místa tohoto kraje. Velkým přínosem pro tuto práci byly kapitoly Ves přezdívaná Mozolov, Kolvín, Lesy zvané Zbirožské a Armáda v Brdech. Další významné dílo zabývající se touto oblastí se jmenuje Střední Brdy (Cílek, 2005), které vzniklo za podpory Ministerstva životního prostředí ČR. Tématiku vysídlování obcí v zájmové oblasti rozebírá dopodrobna publikace Minulostí Berounska v kapitole Vysídlení obcí z vojenského prostoru Brdy 1940 – 1953 (Topinka, 2004).

Základní definice v souvislosti s venkovským osídlením byly citovány z knihy Úvod do regionálních a správních věd (Kadeřábková a kol., 1996), kde v samostatné kapitole osídlení jsou vymezena venkovská sídla. Další publikace, ze které lze čerpat teoretické informace k tomuto námětu, se nazývá Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě (Votrubec, 1980). Historický vývoj českého venkova a vývoj sídelní struktury je popsán ve skriptech Územní plánování vesnic a krajiny (Sýkora, 2002). Přínosem pro tuto práci byla první kapitola s názvem Vývoj vesnice, krajiny a názorů na jejich uspořádání, kdy pomohla k lepšímu zařazení během typizace vybraných sídel. Konkrétní venkovská

sídla jsou popsána v knize Encyklopedie českých vesnic (Pešta, 2003). Autor rozdělil Českou republiku do určitých oblastí podle lidové architektury, kdy pro každou oblast je vydána samostatná publikace. V práci byl použit první díl, který autor vydal, se zaměřením na architekturu Středních Čech a Prahy.

Literatury se zaměřením na vojenské újezdy je nedostatek. Obecné informace k problematice vojenských újezdů v České republice nabízí stránky Ministerstva obrany ČR (2006). Souhrnné informace týkající se smyslu a dalšího využití vojenských výcvikových prostorů jsou zpracovány ve studii, kterou vypracovalo Ministerstvo obrany ČR, Analýza existence vojenských újezdů z hlediska porovnání potřeb armády a stanovených ekonomických kritérií (MO, 2005). Studie obsahuje základní údaje o újezdech, popis problémů spojených s existencí újezdů, dále vymezuje základní východiska pro rozvoj a využívání újezdů, hospodářské využívání újezdů Vojenskou lesní správou ČR a specifikace vojenského využívání újezdů v cílovém stavu Armády ČR. Neexistuje publikace, která by se přímo tématicky zabývala Vojenským újezdem Brdy, ale k této práci postačily kapitoly v jednotlivých knihách, které se tímto vojenským prostorem zabývají, kapitola Armáda v Brdech z díla Střední Brdy- krajina neznámá (Čáka, 1998) a oddíl Vojenský výcvikový prostor Jince z knihy Střední Brdy (Cílek, 2005).

Problematice periferních oblastí je věnováno celé první číslo Sborníku geografické společnosti (2001). Studium periferních oblastí se geografická literatura intenzivněji zabývá v posledních letech. První významnější teoretický koncept zdůraznil v roce 1933 Christaller ve své teorii centrálních míst definici jádra resp. jader. Oblasti nacházející se mezi těmito jádry vykazují periferní charakter. Pro určení jejich perifernosti je rozhodující vzdálenost (Havlíček a kol., 2005). Dalšími odborníky zabývajícími se touto problematikou je Friedmann, který zavádí pojem centrum, periferie v teorii polarizovaného rozvoje, dále se výzkumem zabývají Hampl, Gardavský a Kühnl v oblasti vývoje systému osídlení a regionální struktury, Hampl sleduje v 90. letech 20. století především transformační procesy a regionální rozvoj a Blažek se zabývá strukturálně postiženými regiony a regionální politikou. Dnes se problematikou periferních oblastí zabývají T. Havlíček a P. Chromý v oblasti polarizovaného vývoje území se zaměřením na periferní oblasti, M. Marada studuje periferní znaky a M. Novotná studuje vnitřní periferie v západních Čechách. Vymezením periferních oblastí na nižší úrovni než okresní, respektive na úrovni obce, katastru se zabývá článek

Příspěvek ke geografickému výzkumu periferních oblastí na mikroregionální úrovni (Jančák, 2001).

Další využitou literaturou jsou publikace se statistickými informacemi. Starší statistická data k jednotlivým obcím jsou zpracována v Retrospektivním lexikonu obcí ČSSR 1850- 1970 (FSÚ, 1978). Tento lexikon zachycuje výsledky statistického sčítání lidu v jednotlivých obcích v Československé socialistické republice od roku 1869 až do 70. let 20. století, které probíhalo pravidelně přibližně každých deset let kromě roku 1940 z důvodu druhé světové války. U některých obcí jsou i data k roku 1850.

Zdrojem informací o vývoji počtu obyvatel mohou být kroniky obcí. V této práci je kronika využita v případě obce Kolvín (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952). Kolvín spadal pod VÚ Brdy, proto statistiky o vývoji počtu obyvatel v tomto sídle jsou v Retrospektivním lexikonu obcí uváděny pod souhrnným názvem Brdy. Nelze tedy sledovat podle lexikonu populační vývoj v jednotlivých obcích, které patřily do VÚ Brdy. Jedná se o obce Hrachoviště, Kolvín, Padrť, Velcí a Záběhlá. Z uvedeného důvodu jsou použita data o populaci v obci Kolvín z její Pamětní knihy.

Statistické podklady jsou shromážděny v Statistickém lexikonu obcí ČSSR 1974 (FSÚ, 1976) a v Statistickém lexikonu obcí ČSSR 1982 (FSÚ, 1984). Sčítání lidí, domů a bytů v roce 1991 je zachyceno ve Statistickém lexikonu obcí České republiky 1992 (ČSÚ, 1994). Statistické informace lze získat na stránkách Českého statistického úřadu (2006). Poskytují informace k jednotlivým obcím v České republice pro rok 2001.

2.3 Základní údaje o mapových podkladech

Pro poznání historické zástavby vesnice je důležitá mapa Stablního katastru. Na podkladě map Stablního katastru lze získat plán vesnice, ve kterém jsou klasifikovány jednotlivé plochy a jejich využití.

Mapy Stablního katastru vznikaly v letech 1817- 1869. Důvodem vzniku byly snahy získat dobré měřické podklady pro rozdělení pozemkové daně. Proto František I. vydal v roce 1817 patent, v němž byla stanovena pravidla katastru pro pozemkovou daň. Bylo stanoveno jednotné měřítko map 1: 2 880. Katastr měl tvořit stálý a dokonalý seznam všech pozemků podrobených dani i pozemků od daně osvobozené, s udáním jejich velikosti, polohy a čistého výnosu. Pro svou důkladnost a představu, že bude sloužit svému účelu, byl nazván stablním katastrem. Mapovací práce trvaly v Čechách od roku

1826 do roku 1830 a pokračovaly od roku 1837 do roku 1843. Na Moravě a ve Slezsku od roku 1826 do roku 1830 a od roku 1833 do roku 1836. Bylo zaměřeno celkem 12 691 obcí, 79 328 km², 15 359 518 parcel a vyhotoveno 40 907 mapových listů. Stabilní katastr nabyl právní účinnosti v Čechách roku 1860, na Moravě a ve Slezsku již roku 1851. Mapy tohoto katastru po řadě přepracování a doplňování stále tvoří základ dnešních katastrálních map. Odhadem se jedná o 70% území ČR (Pešl, 1998a). Mapy Stabilního katastru byly získány v Ústředním archivu zeměměřičství a katastru na Českém úřadu zeměměřickém a katastrálním v Praze. V práci jsou zpracovány mapy Stabilního katastru obce Kolvín a Skořice z roku 1838.

Na Stabilní katastr navazuje Reambulovaný stabilní katastr, který byl mapován v letech 1869- 1882 a znázorňuje sídlo ve druhé polovině 19. století. Stabilní katastr nebyl spolehlivě doplňován nastalými změnami, proto se postupně neshodoval se skutečností. Hlavním nedostatkem katastru, který byl především důvodem pro jeho revizi (reambulanci), byl nízký a nestejně odhad čistého výnosu. Úkolem reambulace bylo zejména jednorázové doplnění měřického i písemného elaborátu katastru všemi změnami nastalými od původního měření a následné provedení nového, tzv. všeobecného vceňování a vtřídění pozemků. Hlavní zásady vceňování byly zákonem upraveny tak, že dani podléhaly veškeré pozemky zemědělsky a lesnicky užívané, nebo které byly schopny zemědělského zpracování. Základem daně byl opět čistý výnos, v závislosti na druhu obdělávání (kultuře) a bonitě pozemků (Pešl, 1998b).

Pro zpracování digitálního modelu území je potřeba získat data, která obsahují informace o nadmořské výšce. Tato data vytváří a poskytuje Český úřad zeměměřický a katastrální. Data jsou součástí Základní báze geografických dat (ZABAGED). ZABAGED je digitální topografický model území ČR odvozený z mapového obrazu Základní mapy České republiky 1: 10 000 v souřadnicovém systému S-JTSK a výškovém systému baltském - po vyrovnání (ČÚZK, 2006). Obsah ZABAGED tvoří 106 typů objektů strukturovaných v databázi do 60 grafických vrstev vektorových (DGN) souborů. Doplňkové informace resp. identifikátory některých typů objektů (vodstvo, komunikace) jsou přebírány z databází jejich odborných správců. Výškopisná složka vybavená vektorovým souborem vrstevnic umožňuje vytvářet účelově digitální model terénu (ČÚZK, 2006).

Pro zpracování digitálního modelu reliéfu vybraného území byly vybrány souřadnice z dat ZABAGED, které byly zaslány Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním na písemnou žádost. Jedná se o čtyři mapové listy, které z části pokrývají zájmové území.

Posledními získanými daty jsou letecké snímky, které nabízí volně dostupné pro veřejnost Portál veřejné správy ČR (2006) při Ministerstvu životního prostředí ČR v sekci Mapové aplikace. Při zadání vybrané lokality je získán aktuální letecký snímek zájmové oblasti. Pro srovnání podoby sídel s minulostí byly v této práci využity snímky katastrálního území Skořice a Kolvín.

2. 4 Zpracování datových podkladů

Získaná data se musejí upravit, aby mohla být použita v geografických informačních systémech. Nejedná se o data ZABAGED, ta se mohou ihned v GIS upravovat. Úprava se týká starých map a ortofotomap.

Nejprve budou upraveny staré mapy. Analogová data v podobě černobílých kopií map Stablního katastru jsou převedeny do digitální podoby. Pro převod je využit skener. Skenováním v rozlišení 300 DPI do formátu TIFF vzniknou digitální data v rastrovém formátu. Takto upravená data lze načíst do softwaru ArcGIS 9.0. Dále je potřeba oskenovaný snímek georeferencovat.

Druhým typem dat pro zpracování jsou ortofotomapy z dnešní doby. Snímky jsou staženy z Portálu veřejné správy ČR (2006). Není potřeba jejich digitalizace ani přiřazení souřadnic. Letecký snímek obsahuje informace o souřadnicích.

Po úpravě dat lze přejít k samotné vektorizaci, kdy jsou ručně obtahovány jednotlivé celky na georeferencovaných rastrových podkladech. Výsledkem jsou mapy využití ploch daného sídla a okolí v roce 1838 a 2005 jako soubory ve formátu shapefile. Mapy využití ploch jsou vytvořeny na podkladě map Stablního katastru z roku 1838 a ortofotomap z roku 2005.

Pro mapy využití země vzniklé na podkladě map Stablního katastru z roku 1838 jsou oklasifikované plochy rozděleny do 8 tříd. Pro zařazení jednotlivých ploch do typu krajiny u map Stablního katastru posloužila legenda, která vysvětluje jednotlivé značky v mapách katastru. Legenda byla poskytnuta Ústředním archivem zeměměřičství a katastru. Na mapách Stablního katastru z roku 1838 jsou budovy reprezentovány žlutou (dřevěné stavby) a červenou barvou (zděné stavby), hnědá barva vyznačuje komunikace, zahrady v okolí budov jsou plochy sytě zelené barvy se symbolem ovocného stromu. Dále se rozeznává orná půda jako plochy okrové barvy, louky a

pastviny značeny jako plochy světle zelené s vodorovným čárkováním a lesy jsou barevně odlišeny tmavošedě až hnědou barvou. Vodní plochy a vodní toky jsou modře. Klasifikace map využití země vzniklých na podkladě ortofotomap byly rozděleny plochy do 10 tříd, zde byla provedena klasifikace podle vlastního klasifikačního klíče. V následujících tabulkách jsou popsány jednotlivé třídy a typy krajiny pro každé století.

Tab. č. 2: Klasifikace ploch na mapě využití země z 19. století.

<i>Třída</i>	<i>Typ krajiny</i>
1	dřevěné budovy
2	zděné budovy
3	zastavěné území
4	místní komunikace
5	zahrady
6	louky a pastviny
7	lesy
8	orná půda

Tab. č. 3: Klasifikace ploch na mapě využití země z 21. století.

<i>Třída</i>	<i>Typ krajiny</i>
1	budovy
2	komunikace
3	zastavěné území
4	zahrady
5	travnaté plochy
6	travnaté plochy s porosty
7	orná půda
8	vodstvo
9	lesy
10	hřbitov

2. 5 Definice základních pojmů a vymezení metod

Pro další zpracování dané problematiky je potřeba definovat základní pojmy a hlubší zpracování problematiky v oblasti vojenských újezdů, venkovských sídel a periferních oblastí. Metody, které jsou vysvětleny na obecné úrovni, jsou poté aplikovány v další kapitole na zkoumané území.

2. 5. 1 Vojenské újezdy, vojenské újezdy v rámci ČR

Vojenský újezd (VÚ) je samostatná územní správní jednotka, která je určena k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Státní správu na území újezdu vykonává v rozsahu úkolů správní úřad s názvem újezdní úřad (dle z. 222/1999 Sb.,

o zajišťování obrany České republiky). Má svoji správní strukturu a vystupuje jako obec.

Újezdni úřad (ÚÚ) je správní úřad, který vykonává státní správu na území újezdu. Současně je vojenským orgánem, který plní úkoly pro zajišťování obrany státu (dle z. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky). Lze ho přirovnat v klasickém správním systému k obecnímu úřadu. Újezdni úřad spadá pod Ministerstvo obrany ČR.

Vojenský výcvikový prostor (VVP) je zřizován na území vojenského újezdu a slouží k výcviku vojsk.

Vojenské újezdy mají tři hlavní oblasti využití. Jedná se o vojenské využití, kdy je na území újezdu pro výcvik vojsk zřízen vojenský výcvikový prostor a výcviková zařízení. Dále hospodářské využití zajišťované státním podnikem Vojenské lesy a statky ČR se sídlem v Praze a divizemi po celé České republice. Poslední formou využití je výkon státní správy, kterou ze zákona vykonává újezdni úřad vojenského újezdu. V čele újezdního úřadu je přednosta.

Mezi úkoly újezdního úřadu patří:

- Ø zajišťování obrany státu
- Ø výcvik ozbrojených sil
- Ø vojenské a hospodářské využití území
- Ø zpracování podkladů pro tvorbu územního plánu újezdu
- Ø rozhodování o vstupu a pobytu fyzických osob na území újezdu (vydané povolení lze kdykoli odejmout bez udání důvodu)
- Ø vydávání povolení k pobytu na území újezdu (vydané povolení k pobytu může vždy kdykoli odejmout fyzickým osobám, které mají na území újezdu bydliště, z důvodu veřejného zájmu nebo vyžaduje-li to bezpečnost a ochrana zdraví obyvatel újezdu)
- Ø zabezpečení hospodářského, kulturního a sociálního rozvoje území
- Ø zabezpečení veřejného pořádku
- Ø výstavba a správa účelových komunikací a veřejného osvětlení
- Ø dodržování požární ochrany, zabezpečení čistoty na území újezdu a svoz odpadu
- Ø zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.

V rámci České republiky v současnosti existuje pět vojenských újezdů, kdy jejich celková rozloha činí 1 296, 73 km². V rámci státu zabírají vojenské újezdy 1, 64% rozlohy, počítáme-li rozlohu státu 78 868 km².

Tab. č. 4: Přehled vojenských újezdů, příslušnost území do kraje a jejich rozloha.

<i>Název VÚ</i>	<i>Příslušnost území do kraje</i>	<i>Rozloha (km²)</i>
Boletice	Jihočeský	219, 53
Brdy	Středočeský	260, 09
Březina	Jihomoravský	158, 17
Hradiště	Karlovarský	331, 61
Libavá	Olomoucký	327, 33

zdroj: MO ČR, 2006

Od roku 1991 probíhá redukce počtu výcvikových zařízení v České republice. Došlo ke snížení počtu újezdů z původních osmi na současných pět. V roce 1991 byly zrušeny vojenské újezdy Ralsko, Dobrá Voda a Mladá (MO ČR, 2005).

Vojenské újezdy slouží k výcviku ozbrojených sil a volný pohyb po území vojenského újezdu je kvůli bezpečnosti zakázán. Povolení ke vstupu vydávají příslušné újezdní úřady. Bez tohoto povolení není možné vstoupit na území újezdního úřadu. Pro výzkum spojený s touto bakalářskou prací bylo získáno povolení ke vstupu na území Vojenského újezdu Brdy v oblasti Skořice - Kolvín.

2. 5. 2 Definice pojmu obec a sídlo, venkovská sídla, základní vymezení venkovských sídel

Sídlo je základní jednotkou osídlení. Za sídlo považujeme každé obydlené místo včetně příslušných ploch, které jsou jeho obyvatelstvem bezprostředně využívány. V sídlech se koncentruje obyvatelstvo, vykonává v nich ekonomickou a další činnost. Vyznačují se velkou druhovou, velikostní i funkční rozmanitostí. Sídelní útvar je každá

jednotka osídlení tvořící uzavřený celek, který je od jiných prostorově oddělen a nemá na rozdíl od obce právní subjektivitu (Chalupa, Mečiar, 1996).

Obec je definována jako nejnižší administrativně územně- správní jednotka, má právní subjektivitu, místní orgány správní moci a řídí vymezené okruhy výrobní i nevýrobní sféry. Základní jednotkou osídlení většinou není. Území každé obce je vymezeno jedním nebo více katastrálními územími. Správu na území obce vykonává obecní úřad. Obec zahrnuje jedno nebo více sídel. Z pojetí obce a sídel je zřejmé, že počet obcí je vždy menší než počet sídel (Chalupa, Mečiar, 1996). Počet sídel a snižování počtu sídel je ovlivňován mnoha jevy. Sídlo může zaniknout během administrativního slučování, kdy je připojena vesnice k městu nebo dojde ke sloučení dvou vesnic. Opakem je potom administrativní dělení sídel. Posledním typem je úplný zánik sídla. Většinou sídla zanikají z důvodu rozšiřování povrchové těžby, vzniku vodní nádrže, změny hraničního pásma nebo vzniku či rozšíření vojenských prostorů (Kadeřábková a kol., 1996).

Venkovské sídlo bylo dříve spojováno se zemědělstvím. Česká krajina začala být osidlována již od mladší doby kamenné, tedy před 5- 6 000 lety, primitivními zemědělci (Sýkora, 2002). Většina sídel v Česku vznikla ve středověku. Od té doby zahrnujeme mezi venkovská sídla ty, v nichž má převážná většina obyvatelstva ekonomickou základnu v zemědělství. Nezáleží na tom, zda toto obyvatelstvo produkuje zemědělské výrobky pouze pro svoji potřebu, nebo část, popř. i celou produkci dodává na trh (Kadeřábková a kol., 1996).

Kdysi bylo zemědělství skoro výhradním zaměstnáním venkovského lidu, což se projevovalo i vnějším uspořádáním vesnických sídel. S nástupem průmyslu začali někteří obyvatelé vesnic dojíždět za prací do měst, ve vesnici jenom bydleli, kdežto ve městě pracovali. A tak se vesnice urbanizovaly, neboť tito dojíždějící přinášeli na venkov městské zvyky a městský způsob bydlení (Votrubec, 1980).

V posledním desetiletí 19. století se začíná projevovat odborný zájem o lidové stavitelství na venkově, které se pokládá za nenahraditelné dědictví předků a svědectví o jejich umu a kultuře. Převážná část této tzv. lidové architektury pocházela z poloviny 18. století a byla tedy v té době zachována (Sýkora, 2002). Dnes se nachází v každém regionu České republiky typická lidová architektura.

Pro zařazení zkoumaných sídel v této práci je nejprve nutné si popsat základní dělení venkovských sídel.

Venkovská sídla se od sebe liší velikostí, vnitřním uspořádáním a stupněm koncentrace sídelních jednotek, z nichž se skládají, a také svým půdorysem. V minulosti byl půdorys nejužívanějším prostředkem pro typizaci sídel (Votrubec, 1980). Podle počtu usedlostí se venkovská sídla dělí na samoty, vísky a vesnice (vsi).

Samota je izolované obydlí, které má velký odstup od ostatních zemědělských usedlostí. Prostor mezi nimi (samotou a nejbližšími domy) však nesmí vyplňovat plochy příslušející k domu (dvůr, zahrady), ale musí být tvořen plochami jiného hospodářského využití (les, pole, louky) (Kadeřábková a kol., 1998). Samota je nejmenší sídelní jednotka, která se sestává z obytného domu a příslušných hospodářských budov. Na samotě sídlí obvykle jedna rodina. Samoty jako izolovaná obytná zařízení plní často velmi rozsáhlou škálu funkcí. V lesnatých oblastech představují samoty hájovny, lesovny i osamělé víkendové chaty, nad horní hranicí lesa pak osamělé salaše (Votrubec, 1980).

Dalším typem venkovského sídla je víska. Víska je seskupení 4- 15 usedlostí. Plošným rozvojem spojeným s výstavbou dalších domů se může rozrůstat ve vesnici, proto je pokládána za vývojově starší formu některých půdorysných typů vsí (Kadeřábková a kol., 1998).

Poslední druhem je vesnice, která je tvořená větším počtem zemědělských usedlostí. Větší vesnice mají zpravidla několik domů nezemědělského charakteru (školy, kostel, hospoda aj.) (Kadeřábková a kol., 1998). Jde o sídelní útvar střední velikosti asi s 20 až 250 byty a s funkcí zejména zemědělskou nebo lesnickou (Votrubec, 1980). Vesnice se dále třídí podle různé velikosti na malé, střední a velké. Dělení je provedeno na základě počtu domů a obyvatel.

Tab. č. 5: Dělení vesnic podle počtu domů a obyvatel.

<i>Typy vesnice</i>	<i>Počet domů</i>	<i>Počet obyvatel</i>
malé	do 30	do 150
střední	30- 200	150- 1 000
velké	nad 200	nad 1 000

zdroj: Votrubec, 1980

Podle vnitřního uspořádání zástavby, nebo-li půdorysu, rozlišujeme vesnice řadové a návesní. Mezi řadové vesnice řadíme ty, kde sídelní jednotky přiléhají těsně k sobě, takže vytvářejí souvislou řadu podle ulice, potoka nebo řeky. Dále se rozlišují řadové vesnice na ulicovky a silniční vesnice. Návesní vesnice jsou ty, kde jednotlivé sídelní jednotky jsou seskupeny kolem návsi. Podrobnější dělení rozlišuje návesní vesnice mezi okrouhlice, oválnice a hromadné vesnice.

Tab. č. 6: Dělení vesnic podle půdorysu a jejich definice.

<i>Základní typ</i>	<i>Podtyp</i>	<i>Definice</i>
Řadové vesnice	Ulicovky	Vesnice, která se vytvořila podél ulice buď po jedné nebo po obou jejích stranách.
	Silniční vesnice	Silniční vesnice se táhne po jedné nebo obou stranách silnice.
Návesní vesnice	Okrouhlice	Nevelká návesní vesnice, kde kolem návsi okrouhlého tvaru stojí pevně k sobě semknuté jednotlivé statky. Vstup do vesnice je zpravidla jeden, nejvýše dva.
	Oválnice	Vesnice s návsi oválného tvaru. Vstup do vesnice je snadno uzavřen.
	Hromadné vesnice	Jde o chaoticky budovanou vesnici s nepravidelným průběhem mnoha ulic a cest. Patří mezi nejstarší typy v Evropě a jsou asi celosvětově rozšířenou sídelní formou.

zdroj: Votrubec, 1980

Vymezené území spadá do oblasti Podbrdsko. Podbrdsko je charakteristické svou lesnatostí, které dlouho odolávalo kolonizaci. Rozvoj osídlení nastal až v pozdním středověku a zejména v novověku, kdy měla velký význam těžba železné rudy a zpracování železa. Vesnice vznikaly na neosídlené lesní půdě, což bylo i v případě sídla Kolvín. Zejména v lesnatém pásmu při úpatí Brd se dodnes zachovala roubená architektura. Domy jsou obvykle široké, kryté rozložitými polovalbovými střechami s výrazným přesahem nad zápražím i na štítové straně. Zápraží bývala často chráněna před sněhem bedněným zábradlím. Vstupy do domů někdy kryly typické besídky. Mladší zděná zástavba je obvykle velmi prostá. Většina vesnic zůstávala dlouho do

druhé poloviny 19. století roubená. Zděná architektura se zde proto ve větší míře rozvinula až v průběhu první poloviny 20. století (Pešta, 2003).

2. 5. 3 Periferní oblasti a jejich vymezení na mikroregionální úrovni

V poslední době je rozvíjena problematika polarizace území (jádro- periferie). Regionální rozdíly uvnitř České republiky byly centrálním plánováním v socialistickém období značně nivelizovány. Teprve společensko-politické změny po roce 1989 vedly k citelnému zvyšování regionálních disparit. S tímto novým stavem přichází v 90. letech i zájem o studium periferních, venkovských a příhraničních oblastí. Prvotními faktory působícími na rozmístění jádrových periferních regionů byly fyzickogeografické faktory (nadmořská výška, lokalizace přírodních zdrojů aj.), postupně však převládly sociální a ekonomické faktory (Marada, 2001).

Pro vymezení polarizace území máme mnoho teoretických přístupů. Pro další studium periferních a marginálních oblastí je potřeba definovat oba termíny. Periferií rozumíme oblast, která nedosahuje určité úrovně funkčně-prostorových a sociálně-prostorových vztahů (Havlíček a kol., 2005), které jsou výsledkem nerovnoměrného působení vzájemně se podmiňujících sociálních, ekonomických, politických, kulturních i fyzickogeografických faktorů. Periferií je označováno území na okraji systému, které je však integrováno do jeho ekonomických struktur. Pod pojmem marginální oblast je chápáno izolované území, kterému se integrace do daného systému nepodařila (Havlíček, Chromý, 2001).

Při objektivním zkoumání perifernosti lze vycházet z celé řady aspektů. Jedná se o aspekty:

- a) fyzickogeografické (členitost terénu, klima, nadmořská výška atd.)
- b) geometrické (vzdálenost od centra, geografická poloha)
- c) ekonomické (HDP na obyvatele, nezaměstnanost, výše mezd)
- d) sociálně-demografické (vzdělání, věk, pohlaví)
- e) ekologické (znečištění životního prostředí, emise, poškození lesů)
- f) kulturní (etnicita, zvyky)
- g) náboženské
- h) politické (míra autonomie, závislosti, administrativní uspořádání).

V poslední době je vyzdvihováno subjektivní hledisko aktérů v periferních oblastech (Havlíček a kol., 2005). Jedním z nezanedbatelných faktorů, který ovlivňuje (resp. umožňuje nastartovat) další rozvoj v periferních oblastech, je i lidský faktor, resp. přítomnost klíčových osobností, které jsou schopny, a především ochotny na rozvoji obce participovat, či jej dokonce iniciovat (Jančák, 2001).

Na základě dostupných informací o problematice periferních oblastí se pokusí tato práce vymezit postavení obce Skořice v rámci okresu Rokycany a na podkladě dosažených výsledků určit, zda blízkost vojenského újezdu podporuje vznik periferií. Obec je zkoumána spolu s dalšími 67 obcemi, které spadají do okresu.

V Plzeňském kraji se nacházejí dvě typické periferní oblasti Kralovicko a Nepomucko. Jedná se o tzv. vnitřní periferie. Jejich perifernost je určena vzdáleností od významnějšího centra. Obecně periferní oblasti vykazují nižší počet obyvatel, špatnou infrastrukturu, horší dopravní polohu, nižší ekonomickou aktivitu a jedná se o venkovský prostor. Vymezení probíhá na nižší administrativní jednotce než jsou okresy (mezoregionální úroveň). Protože okresy jsou územní jednotky vnitřně silně diferencované, nestačí ve výzkumu periferních oblastí na této úrovni zůstat (Jančák, 2001). Při práci s nižšími územními jednotkami tj. obcemi je problém s nedostatečnou datovou základnou.

V publikaci Problémy periferních oblastí (PřF UK, 2005) v kapitole Příspěvek k metodice vymezení periferních oblastí: modelové území okresu Prachatice od autora Pilečka je uveden metodický postup pro vymezení periferních oblastí na nižších administrativních jednotkách. Zvolený postup bude nejprve podrobně popsán a následně dojde k vymezení periferních oblastí v okresu Rokycany se zaměřením na nižší jednotku obec Skořice (viz. kapitola 3. 5 Periferní oblasti v rámci okresu Rokycany).

Základem pro vymezení je volba vhodného souboru ukazatelů pro obce daného okresu. Výběr ukazatelů je determinován datovou základnou. Mezi vybrané ukazatele byly zahrnuty charakteristiky týkající se obyvatelstva a jeho demografické struktury (index stáří, index změny počtu obyvatel mezi roky 1991 a 2001), struktury osídlení (hustota zalidnění), sociální a ekonomické ukazatele (index vzdělanosti, podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v primární sféře, míra nezaměstnanosti, progresivita ekonomické struktury, míra podnikatelských aktivit, procentní podíl ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždějících za prací z obce, počet rekreačních chalup

připadajících na 100 trvale obydlených objektů), fyzickogeografické charakteristiky (lesnatost) a polohový faktor (časová dostupnost).

Použité ukazatele je potřeba dále charakterizovat a poukázat o jejich vypovídací schopnosti vzhledem k perifernosti území. Mezi vybrané ukazatele patří:

1, *Hustota zalidnění* se vyjadřuje jako poměr počtu obyvatel obce k celkové rozloze obce (km²). Pro vymezení periferních oblastí je ukazatel vhodný, protože se tato území všeobecně vykazují nízkou intenzitou osídlení.

2, *Index stáří* se počítá jako poměr počtu obyvatel starších šedesáti let k počtu obyvatel ve věku nula až čtrnáct. Index stáří vyšší než jedna znázorňuje nepříznivou věkovou strukturu obyvatelstva, kdy převažuje poproduktivní složka populace. V opačném případě, kdy index stáří vykazuje nižší hodnotu než jedna, převažuje v obci předproduktivní složka populace.

3, *Index změny počtu obyvatel mezi roky 1991 a 2001* vychází z předpokladu, že periferní oblasti jsou dlouhodobě ztrátové z hlediska počtu obyvatel.

4, *Index vzdělanosti* je počítán jako podíl obyvatelstva staršího patnácti let se středním vzděláním plus pětikrát podíl tohoto obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním. Vyšší vzdělanost vykazují jádrové oblasti a naopak obyvatelstvo v periferních oblastech mívá nízkou vzdělanost. Nebylo zde využito klasického ukazatele, kdy je počítán podíl vysokoškolského obyvatelstva, jelikož na úrovni obcí, především menších, bývá podíl vysokoškoláků nízký a rozvoj v obci ovlivňují i další skupiny obyvatelstva.

5, *Podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v priméru*, kdy primérní oblastí je míněna procentuální zaměstnanost ekonomicky aktivních obyvatel v zemědělství, rybolovu a lesnictví. Ukazatel vypovídá o rozvinutosti ekonomické struktury obce. Pro periferie je typická vysoká zaměstnanost obyvatel v primérním sektoru.

6, *Míra nezaměstnanosti* je vyjadřována poměrem počtu uchazečů o zaměstnání k počtu ekonomicky aktivních obyvatel (%). Míra nezaměstnanosti je proměnlivý ukazatel, který je závislý na aktuální situaci a na dění na trhu práce v regionu.

7, *Progresivita ekonomické struktury* se vypočítá jako součet procentního zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v zemědělství, rybolovu a lesnictví plus dvojnásobek procentního zastoupení ekonomicky aktivních zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví plus čtyřnásobek procentního zastoupení ekonomicky aktivních zaměstnaných v ostatních odvětvích. Jedná se o ukazatel ekonomické povahy, při jehož

výpočtu byly třem základním ekonomickým sektorům přisouzeny různé váhy podle významu a důležitosti každého sektoru.

8, *Míra podnikatelské aktivity* představuje počet podnikatelských subjektů na 100 ekonomicky aktivních obyvatel v obci. Počet podnikatelů vypovídá o tom, do jaké míry dokáže obec přilákat podnikatele a vytvořit jim podmínky pro jejich činnost.

9, *Procento ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždějících za prací z obce* dokládá to, jestli má obec dostatečně rozvinutou vlastní ekonomickou základnu. Vysoce vyjížděkové obce jsou pokládány za periferní, znevýhodněny jsou obce v sousedství velkých měst.

10, *Podíl neobydlených bytů na 100 trvale obydlených* vypovídá o značné atraktivitě či neatraktivitě obce z hlediska bytových podmínek.

11, *Počet rekreačních chalup připadajících na 100 trvale obydlených objektů* dokumentuje do jaké míry bylo území zasaženo odlivem trvale bydlícího obyvatelstva. Jako trvale obydlené objekty jsou trvale obydlené domy a pod pojmem rekreační chalupy jsou zařazeny vyčleněné i nevyčleněné chalupy z bytového fondu sloužící k individuální rekreaci.

12, *Časová dostupnost* je počítána z jednotlivých obcí do měst s pověřenými úřady. Zjišťuje se nejmenší počet minut, který je potřeba k dojížděce do spádových měst. V rámci okresu Rokycany byla vymezena tři spádová města, a to Rokycany, Radnice a Zbiroh. Do Rokycan spadá 34 obcí, do Radnice 17 obcí a do Zbiroha také 17 obcí. Periferie vykazují špatnou časovou dostupnost.

13, *Lesnatost* se vyjadřuje jako procentuální podíl lesní půdy na rozloze obce. Znakem periferních území je jejich vysoká lesnatost.

Pro celkové zhodnocení všech zmíněných ukazatelů je vybrána metoda, pomocí které se určuje pořadí jednotlivých obcí. Hodnoty každého ze 13 ukazatelů pro jednotlivé obce okresu jsou standardizovány pořadím podle velikosti od nejnižší až po nejvyšší hodnotu každého ukazatele. V každém ze 13 souborů je poté dvěma způsoby provedeno obodování jednotlivých obcí a jsou jim přidělovány body podle pořadí od 1 do 68 (1 bod znamená nejnižší perifernost, 68 bodů znamená největší perifernost). Záleží zda nejnižší nebo nejvyšší hodnota některého ze 13 ukazatelů vyjadřuje větší perifernost. Poté jsou dosažené body sumarizovány pro jednotlivé obce. Následně se počítá průměrný počet bodů a odchylka od průměrného součtu bodů vyjádřena v procentech. Dále se rozdělí obce podle četnosti do 5 intervalů v závislosti na tom, jaká

je procentuální odchylka od průměrného součtu bodů. Nakonec je celkové hodnocení interpretováno na mapě.

3 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ZKOUMANÉ OBLASTI

3.1 Poloha a vymezení území

Část zájmového území se nachází v jihozápadní části VÚ Brdy a přechází těsně za hranice tohoto výcvikového prostoru do katastrálního území obce Skořice. Území leží na rozhraní dvou krajů, Plzeňského a Středočeského. Hranici tvoří VÚ Brdy, který celý již patří pod Středočeský kraj.

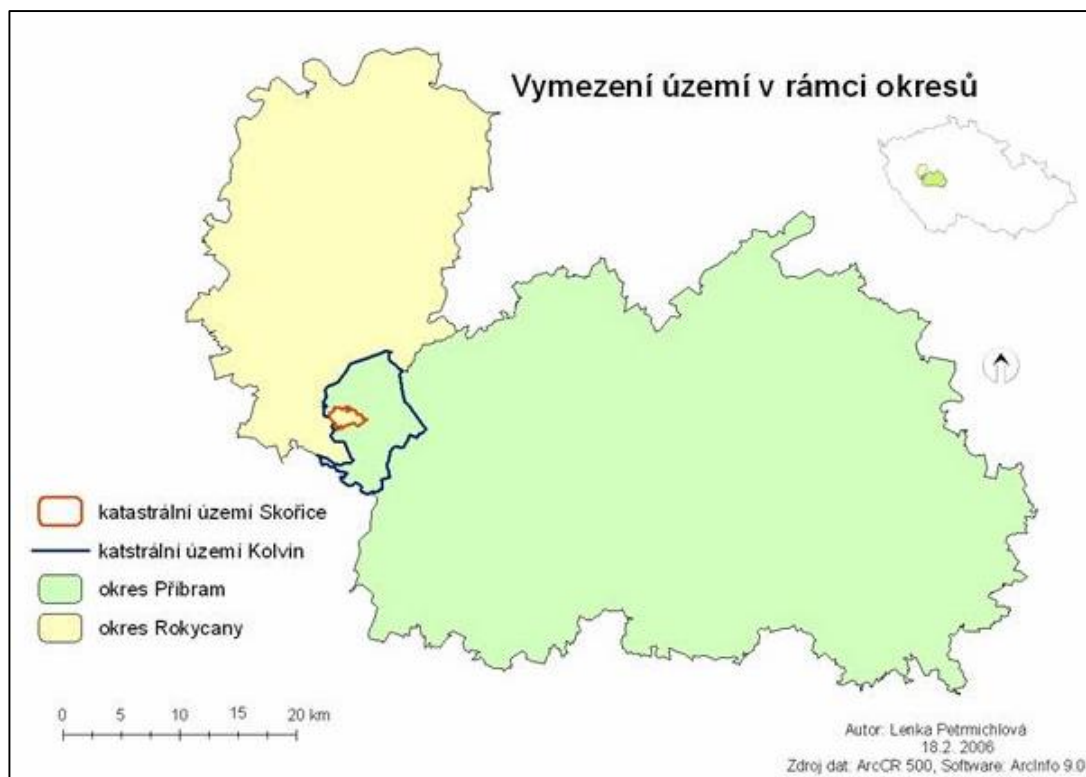
Zkoumané území spadá do dvou katastrálních území. Katastr obce Skořice, na kterém se rozléhá stejnojmenná obec, patří do Plzeňského kraje pod okres Rokycany. Druhé katastrální území Kolvín se již nachází ve vojenském újezdu. Na tomto území se do poloviny 20. století rozléhala obec Kolvín, kdy její katastr měřil 1 561,0807 ha (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952). Pro vymezení zkoumané oblasti muselo být použito hranice celého dnešního katastru Kolvína, protože obec již neexistuje a dřívější hranice katastru obce není k dispozici. Podle administrativního členění spadá Vojenský újezd Brdy pod Středočeský kraj do okresu Příbram. Celková výměra území je 6 013, 24 ha.

Tab. č. 7: Přehled katastrálních území ve vymezené oblasti.

<i>Název katastrálního území</i>	<i>Kraj</i>	<i>Okres</i>	<i>Obec</i>	<i>Výměra</i>
Skořice	Plzeňský	Rokycany	Skořice	373,98 ha
Kolvín	Středočeský	Příbram	Brdy	5639,26 ha

zdroj: UIR, 2006

Obr. č. 1: Lokalizace zkoumaného území.

zdroj: vlastní zpracování

Katastrální výměra obce Skořice je 373, 9790 ha (SLDB, 2001). Obec má dvě základní sídelní jednotky, Skořice a Kreslovna. Osada Kreslovna leží při silnici u hranic s vojenským prostorem směrem k bývalé obci Kolvín. Od Skořic je vzdálena 1,2 km. Souřadnice obce jsou 49°40'40" s. š. a 13°42'22" v. d. (Heavens Above, 2006) a nadmořská výška 553 m n. m. (SLDB, 2001). Skořice leží ve vysoké nadmořské výšce, již 4 km vzdálený Mirošov se nachází o 100m níže (475m n. m.) a směrem k Rokycanům tato hodnota klesá. Rokycany leží v nadmořské výšce 388 m.

V roce 1930 měřil katastr obce Kolvín 1 561, 0807 ha (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952), dnes se v jihozápadní části vojenského prostoru rozkládá pouze katastrální území Kolvín, obec zanikla v roce 1952. Souřadnice jsou 49°39'40" s. š. a 13°43'58" v. d. a sídlo se rozléhalo v nadmořské výšce 701 m, tj. výškový rozdíl přibližně okolo 150m v porovnání se Skořicemi (Heavens Above, 2006).

Sídlo Skořice je vzdáleno celkem 3 km od místa, kde se nacházel bývalý Kolvín. Dnes je mezi těmito místy vybudovaná zpevněná komunikace. Silnice vede dále až k Padrťským rybníkům, u kterých se nacházela ves Padrť. Tato vesnice byla také z důvodu rozšiřování vojenského újezdu zničena. Mezi další sídla, které potkal stejný osud v jihozápadní části území újezdu, patří Přední Záběhlá a Zadní Záběhlá. V tabulce jsou uvedeny vzdálenosti mezi jednotlivými místy.

Tab. č. 8: Vzdálenost (km) mezi jednotlivými místy.

	<i>Skořice</i>	<i>Kreslovna</i>	<i>Kolvín</i>	<i>Padrť</i>	<i>Přední Záběhlá</i>	<i>Zadní Záběhlá</i>
<i>Skořice</i>	X	1,2	3	5,1	6,3	6,0
<i>Kreslovna</i>	1,2	X	2,2	4,1	5,1	4,8
<i>Kolvín</i>	3	2,2	X	2,4	3,6	4,1

zdroj: vlastní zpracování podle Heavens Above, 2006

Z fyzickogeografického hlediska se nachází vymezená oblast v Brdské vrchovině. V blízkosti sídla Kolvín se tyčí vrchol Palcíř s nadmořskou výškou 725 m. a severovýchodně od sídla Skořice vrchol Hřímavka (567 m). Dominantním přírodním prvkem ve vymezené oblasti jsou Padrťské rybníky. Jsou tvořeny dvěma vodními nádržemi, severněji leží Dolejší a jižněji Hořejší padrťský rybník. Vodní plocha měří 69,8 ha a celkový objem nádrží je 1,38 mil. m³. Rybníky s přilehlým okolím tvoří přírodní rezervaci, která zahrnuje podmáčené smrčiny, vodní a rašelinná společenstva (Cílek, 2005). Územím protéká řeka Klabava a Skořický potok. Sídla leží v mírně teplé oblasti, ale vzhledem k jejich vysoké nadmořské výšce je zde místní klima drsnější než v okolí, roční průměrná teplota se zde pohybuje mezi 6 - 7°C (Quitt, 1975). V zimních měsících je zde delší počet dnů se sněhovou pokrývkou (6-100).

3. 2 Vojenský újezd Brdy

Vojenský újezd Brdy leží ve Středočeském kraji a spadá pod okres Příbram. Celková výměra území je 260, 09 km² . V rámci okresu Příbram se rozkládá na necelých 16 % území. VÚ Brdy se rozléhá celkem na pěti katastrálních územích. Jedná se o katastrální území Baština, Hrachoviště, Kolvín, Těně I a Záběhlá.

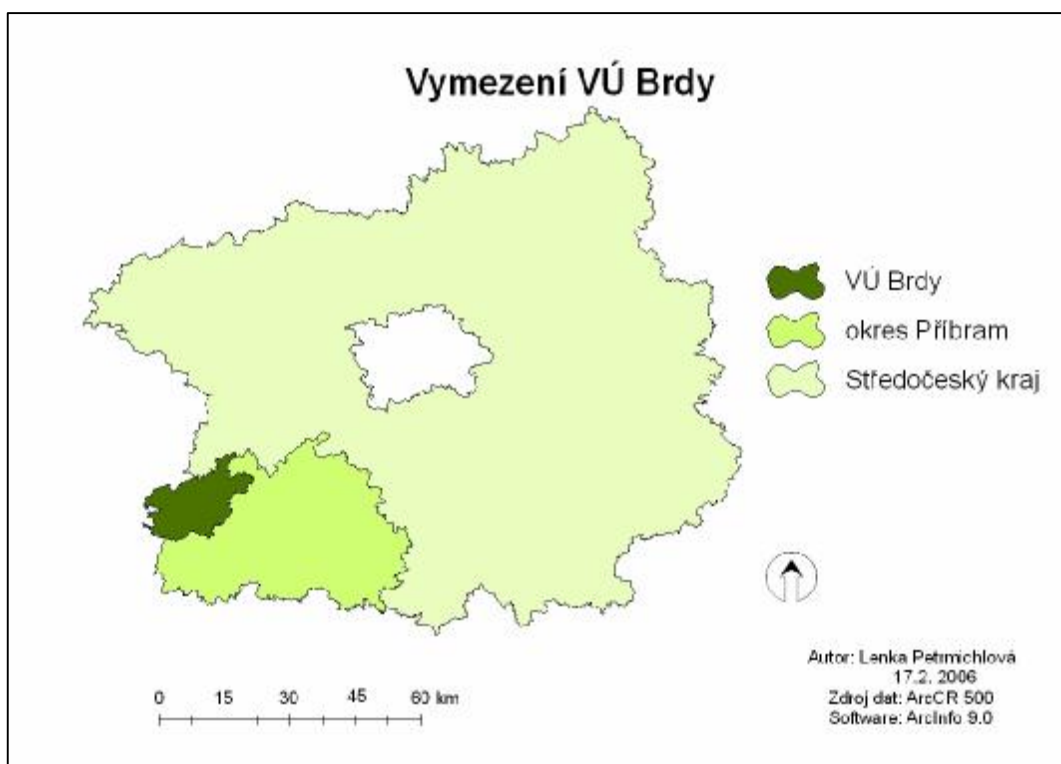
VÚ Brdy je veden jako cvičiště se specializovanou dělostřeleckou a leteckou střelnicí. 90% vojenského prostoru tvoří lesy a zbylých 10% využívá armáda.

V prostoru jsou vybudovaná tato výcviková zařízení:

- dělostřelecká střelnice
- sedm pozorovaten a tři cílové plochy (Tok, Jordán a Brda)
- protitanková střelnice (Padrt', Kolvín sever a Kolvín jih)
- letecká zkušební střelnice
- tanková střelnice (Bahna)
- pěchotní střelnice (Velcí, Bahna a Kolvín)
- házeliště ručních granátů (Brda)
- trhací jáma pro závadnou municí (MO ČR, 2006).

Sídlo Újezdní úřadu vojenského újezdu Brdy se nachází v obci Jince, která leží mezi obcemi Příbram a Hořovice. Od vzniku dělostřelecké střelnice v brdských lesích zde sídlí vojenská posádka až do současnosti.

Obr. č. 2: Lokalizace VÚ Brdy.

zdroj: vlastní zpracování

3. 2. 1 Historie Vojenského újezdu Brdy

Začátek historie VÚ Brdy lze datovat od první poloviny 20. let dvacátého století. Zkušenosti z 1. světové války ukázaly nutnost zesílit dělostřelectvo jak početně, tak do nosnosti děl. Vojenská správa, odpovědná za bojovou pohotovost armády, byla tedy nucena v krátkém čase vyhledat vhodná cvičiště pro ostrou střelbu svého dělostřelectva. Ta si vyžadují větších rozměrů, avšak kromě míst palebných postavení a dopadových ploch je možno na ostatním území provozovat nerušeně lesní hospodářství, tzn. že národohospodářské škody způsobené zabráním velkého prostoru se tak poměrně zmenší. Právě z tohoto hlediska byly na mapách vyhledávány neobydlené a dostatečně rozlehlé prostory v Čechách. Po několikaletých průzkumech, za účasti zástupců ministerstva obrany, zemědělství a státního pozemkového fondu, byl pro Čechy vybrán jako nejvhodnější prostor v Brdech (Cílek, 2005).

Důvody pro založení střelnice:

- centrální poloha cvičiště v rámci Čech
- terén příbuzný hraničním oblastem a tím i válečným možnostem
- dostatečný počet používaných cest
- neobydlený a rozlehlý prostor
- nesnadná přístupnost ploch i vzdálenost osad → bezpečnost pro okolní obyvatelstvo

Proti projektu zřízení dělostřelecké střelnice se zvedla silná vlna odporu. Mezi protestujícími byli umělci, spisovatelé a široká veřejnost. Lidé se obávali do jaké míry střelnice zasáhne do tamní krajiny (poškození lesů, zásah do místní fauny a flóry). Již v roce 1920 předložila skupina poslanců ve sněmovně návrh, aby byl v Brdech zřízen národní park. Návrh na národní park byl ale odložen a už se nedostal k jednání (Čáka, 1998). Vzhledem k protestům nechalo Ministerstvo národní obrany vypracovat posudky, které dopadly kladně a podpořily projekt v zájmu rozvoje hospodářství a života lidí.

V té době tvořil zájmový komplex pozemků jednoduchý zalesněný celek, který byl (vyjma několika budov pro lesníky) neobydlen a zasahoval do čtyř politických okresů: Hořovice, Blatná, Příbram a Rokycany. Hranice prostoru měly tvořit obce: Strašice, Těně, Sv. Dobrotivá, Kvaň, Malá Víska, Jince, Sádek, Drahlín, Obecnice, Březové Hory, Láz, Nepomuk, Padrť a Skořice. Uvedený prostor byl výhradně velkostatkářským majetkem (Cílek, 2005).

Projekt střelnice byl schválen 19.2. 1926 a byla založena Dělostřelecká střelnice v Brdech. Stát zabral lesní pozemky a především pět velkostatků, mezi které byly střední Brdy rozděleny. Největší podíl území pocházel z velkostatku Zbiroh (8 654, 98 ha), Dobříš (3 696, 69 ha), Hořovice (4 510, 39 ha), Rožmitál (3 252, 28 ha) a Hluboš (562, 16 ha). Současně se vyměřoval plán, který stanovil zřízení tří cílových ploch- Jordán, Tok a Brd (Čáka, 1998). Celková výměra vojenské újezdu tehdy činila 20 676,5 ha (206, 765 km²).

Během německé okupace byl prostor uváděn pod názvem „Truppenübungsplatz Kammwald“ a došlo k rozšíření střelnice a k následnému vysídlení obcí (viz. kapitola 3. 3 Zaniklá sídla).

Rokem 1945 a obnovením československé armády se střelnice v Brdech opět začala užívat jako před válkou, avšak na větší ploše. Na základě dekretu prezidenta Edvarda Beneše přešel do vlastnictví státu velkostatek Hořovice. Od něj připadly ke střelnici lesy v katastrálních územích Hořovice, Jince, Ohrazenice, Hrachoviště, Křešín, Chaloupky, Hvozdec, Malá a Velká Víška. Na protilehlé straně bylo území rozšířeno o část polesí Míšov. Dne 16.6. 1949 nabyt účinnost zákon č.169/1949 Sb., o vojenských újezdech, kdy podle tohoto zákona byl usnesením vlády zřízen Vojenský újezd Brdy se sídlem újezdního úřadu v Jincích (Cílek, 2005).

V padesátých letech došlo k dalšímu rozšíření střelnice, k vystěhování obyvatel z jejich domovů a k totální likvidaci jejich vesnic. Bylo srovnáno se zemí celkem pět vesnic.

Celé území bylo zahrnuto pod okres Hořovice (po zrušení malých okresů přešel celý újezd pod okres Příbram). V té době byla brdská střelnice nově určena i pro výcvik tankistů v prostoru Bahna. Na vrchu Praha byla již za války postavena kasárna a po válce zřízena radarová stanice. V roce 1976 probíhá dostavba plně elektrifikované protitankové střelnice na Padrti a Kolvínu- jih (Cílek, 2005).

Po roce 1989 byl dán návrh ke zmenšení prostoru rozlohy vojenského prostoru a vyhlásit zde chráněnou krajinnou oblast. Jeden z hlavních argumentů pro zachování byly unikátní přírodní celky, které se v oblasti vyskytují. V roce 2005 vypracovalo Ministerstvo obrany ČR studii, která poskytuje souhrnné informace o vojenských újezdech a jejím cílem je analyzovat problémy, které jsou spojeny s existencí újezdů v rámci reformace ozbrojených sil. Studie doporučuje zachovat všech pět újezdů, tedy i VÚ Brdy, a to z hledisek vojenských, ekonomických a ostatních (změna nebo zrušení hranic, řešení restitučních nároků, řešení problematiky života obyvatel vojenských újezdů, ochrana přírody a krajiny).

3.3 Zaniklá sídla

Nejvíce sídel zaniklo po druhé světové válce, kdy došlo k velkým zásahům především na českém venkově. Jednalo se o příhraniční pásma republiky, odkud bylo z vesnic vystěhováno německé obyvatelstvo. Poničené a opuštěné vesnice začalo postupně osidlovat obyvatelstvo z vnitrozemí. Přesto některé zůstaly neobnoveny a některé vesnice i zanikly. Podobná situace jako nastala při hranicích se odehrávala

v samém středu Československé republiky. Rozdíl byl v tom, že o své domovy přišlo české obyvatelstvo, které se muselo podrobit vystěhování rovnou dvakrát. První vysídlení proběhlo během druhé světové války a druhé po roce 1948, kdy se k moci dostal komunistický režim. V obou případech jde o vystěhování v důsledku rozšiřování vojenského prostoru. Pro některé obce bylo druhé vysídlení během 12 let poslední. V padesátých letech 20. století zanikly obce Velcí, Hrachoviště, Záběhlá, Padrt' a Kolvín.

Zaniklá sídla můžeme v současné krajině rozeznat pomocí stromů a keřů, které doprovází lidská obydlí. Někdy mohou svědčit o přítomnosti osídlení základy jednotlivých domů (Kopp, Novotná a kol., 1997). Ještě dnes je možné v některých místech, kde se rozléhalo bývalé sídlo Kolvín, spatřit základy domů. Po levé straně cesty vedoucí ze Skořic zůstal do současnosti zachován sad.

Obr. č. 3: Základy domů v zaniklém sídle Kolvín.

foto: Lenka Petrmichlová, 2006

3. 3. 1 První vysídlení 1940- 1942

První vysídlení je spojeno s druhou světovou válkou. V roce 1939 vstoupila do oblasti Brd německá armáda. Tehdy došlo ke změně názvu výcvikového prostoru Brdy na Truppenübungsplatz Kammwald. Celkem bylo během německé okupace na území protektorátu vysídleno z 294 obcí 45 700 obyvatel, zabaveno 19 959 nemovitostí a 73 830 ha půdy. V tomto srovnání se vysídlovací akce v Brdech jevila svým rozsahem jako nejmenší (Topinka, 2004). Samostatné vyklízení vojenského prostoru začalo v roce 1940 a bylo ukončeno na jaře v roce 1942.

Vyklizeny byly obce Záběhlá, Padrt', Kolvín, Skořice se samotou Kreslovna, Přílkosice, Štítov, Trokavce s osadou Pančava, Vísky, část obce Mirošov, osada Myt' z obce Mirošova, osada Dražka z obce Kakejcov, osada Hořice z obce Čičov, ve východní části cvičiště pak obec Velcí a menší část obcí Jince a Ohrazenice. Celkem bylo vystěhováno z celého brdského prostoru 2 429 obyvatel (Topinka, 2004). Ve srovnání s celým protektorátem se jednalo o 5,3 % obyvatel. Po skončení války se hranice střelnice vrátily do původních hranic a značná část obyvatel se vrátila do svých domovů.

3. 3. 2 Druhé vysídlení 1951- 1953

Po válce došlo k rozšíření brdského vojenského prostoru, ale nebyla potřeba někoho stěhovat. Jednalo se o rozšíření v celkové výměře 1570 ha, které proběhlo v roce 1947 v okrese Hořovice, v následujícím roce došlo ke zvětšení střelnice o 576 ha u Teslína, dále získala armáda 1510 ha od bývalého velkostatku Rožmitálu a 169 ha od bývalého velkostatku Hluboš (Topinka, 2004). V té době se střelnice rozléhala na celkové ploše 24 492,5 ha.

Po druhé světové válce se stal Sovětský svaz velmocí a byl to počátek studené války. Na sovětský nátlak probíhala militarizace československé ekonomiky. Probíhající militarizace dala podnět k tomu, aby se československá armáda připravovala na ozbrojený konflikt. Začala připravovat rozšíření stávajících cvičišť a zakládání nových vojenských prostorů. Rozšíření VÚ Brdy se týkalo pěti obcí. Zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech nepřipouštěl existenci obcí v hranicích újezdu. Návrh na rozšíření byl schválen v roce 1952.

Nejednalo se pouze o rozšiřování VÚ Brdy, ale rozšiřovaly se újezdy po celém území republiky. Armáda získala pro své účely 600 km². Brdský vojenský prostor se zvětšil o 200 ha. Jednalo se tedy asi o 0,3%, která armáda tehdy získala. Přestože jde o malé území, bylo vystěhováno 267 rodin a zlikvidováno pět vesnic (Topinka, 2004).

Tab. č. 9: Přehled zlikvidovaných vesnic, počtu vystěhovaných obyvatel a zlikvidovaných domů v 50. letech 20. století na území VÚ Brdy.

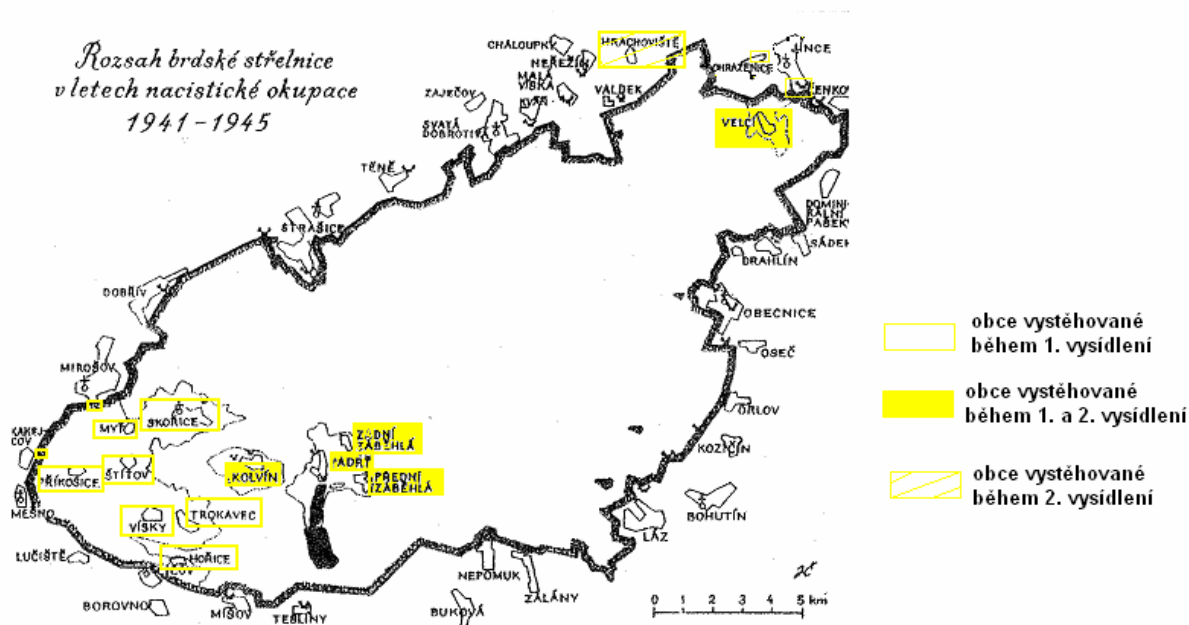
<i>Vesnice</i>	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Počet domů</i>
Hrachoviště	51	14
Velcí	189	65
Padrt'	145	55
Kolvín	145	60
Záběhlá	216	72
Celkem	746	266

zdroj: Topinka, 2004

Celkový počet vystěhovaných dosahoval počtu 746 osob a část domů z celkového počtu 266 byla zbořena již v roce 1953 a zbytek v roce 1957.

V roce 1992 vzniklo občanské sdružení Svaz vyhnanců z Brd, jehož cílem je hájit zájmy bývalých obyvatel násilně zaniklých obcí Padrt', Záběhlá a Kolvín a snaha o vyčlenění katastrálních území zmíněných obcí z území vojenského újezdu a jejich návratu původním vlastníkům. Svaz se pokusil získat majetek zpět soudní cestou, ale zatím neúspěšně (Svaz vyhnanců z Brd, 2004).

Obr. č. 4: Přehled vystěhovaných obcí v letech 1940- 1942 a 1951- 1953.

zdroj: vlastní zpracování na podkladě pramene Čáka, 1998

3. 4 Typizace sídel Kolvín a Skořice

Sídlo Kolvín se řadí do kategorie venkovských sídel a podle počtu usedlostí do vesnic. V roce 1931 měla vesnice 77 domů s 374 obyvateli (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952), proto patří mezi středně velké vesnice. Počet domů se zvýšil v roce 1935, kdy byly v obci postaveny nové domy v celkovém počtu tří, ale bohužel k velkému úbytku došlo po prvním vystěhování obyvatel. V této době během okupace bylo zbořeno dvacet domů (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952).

Vesnice Kolvín se rozprostírala při okresní silnici z Rokycan přes Mirošov a dále k Rožmitálu pod Třemšínem.

Samotné sídlo se dělilo na dvě, mezi sebou spojené části. Části při silnici se říkalo „Ve vsi“ a druhé části, která k ní byla téměř v pravém úhlu směrem na sever, se říkalo

„Na Palcíři“. Místo, které spojovalo obě části se nazývalo „V Bráně“. Pod samotným Palcířem stály tři stavení, kterým se říkalo „V Budách“ (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952).

Podle upořádání zástavby, která je rozložena především kolem cest, jenž mají nepravidelný průběh, se jedná o typ hromadné vesnice.

Skořice také spadají do kategorie venkovských sídel. Jde o středně velkou vesnici, která v roce 2001 měla 101 domů a 231 obyvatel (SLDB, 2001). Skořice se dělí do dvou základních sídelních jednotek, Skořice a Kreslovna. Osada Kreslovna k roku 2001 měla 9 domů se 16-ti trvale bydlícími obyvateli. Zástavba domů je rozmístěna nepravidelně, řadí se mezi hromadné vesnice.

Obě sídla se nalézají v oblasti Podbrdská, pro kterou byla vymezena charakteristika v předchozí kapitole (viz. kapitola 2. 5. 2 Definice pojmu obec a sídlo, venkovská sídla, základní vymezení venkovských sídel). Většina domů podle map Stablního katastru z roku 1838 byla dřevěná, pouze 11 obydlí ve Skořicích a dva domy v Kolvíně byly zděné. Při analýze domů v dnešních Skořicích lze nalézt pár dochovaných dřevěných obydlí mezi dnes již převažujícími zděnými. I staré fotografie Kolvína dokumentují dřevěnou architekturu v sídle, ale také zděné domy, které se rozvíjely během 20. století.

Obr. č. 5: Roubené obydlí ve Skořicích s charakteristickými prvky pro lidovou architekturu Podbrdská.

zdroj: Lenka Petrmichlová, 2006

Fotografie některých domů v obou sídlech jsou k dispozici na přiloženém CD. Pod složkou Kolvín lze nalézt Fotoalbum, ve kterém jsou dobové fotografie vybraných domů z 20. století a současné fotografie zobrazující místo, kde se sídlo rozléhalo a dokumentující dnešní situaci.

3. 5 Periferní oblasti v rámci okresu Rokycany

Okres Rokycany se rozléhá ve východní části Plzeňského kraje. Svou rozlohou a počtem obyvatel je nejmenší ze sedmi okresů v kraji. Obyvatelstvo se koncentruje především v okresním městě Rokycany, kde žije 1/3 z celkového počtu obyvatel v okrese (ČSÚ, 2006).

Po zpracování všech vybraných ukazatelů a následně jejich aplikace v mapě je možné provést zhodnocení rozložení periferních obcí v rámci okresu Rokycany. Jádrou oblasti představuje město Rokycany a jeho nejbližší okolí. Firma Borgers v Rokycanech se zahraniční majetkovou účastí je největším zaměstnavatelem v okrese, následuje Železářny Hrádek.

Obce ležící v severní části Rokycanska jsou více perifernější než obce ležící v části jižní. Obec Radnice a okolí mají slabou ekonomickou základnu a není zde lokalizován žádný větší průmyslový objekt.

Významný vliv na rozmístění jádrových a periferních oblastí mají hlavní dopravní tahy. Okresem prochází důležitý silniční tah, a to dálnice D5. V její blízkosti vede také železniční trať Praha – Plzeň. Většina periferních obcí leží mimo hlavní dopravní tahy. V tabulce č. 10 je srovnání periferních obcí a celého okresu Rokycany podle 13 vybraných ukazatelů. Za periferní obce byly vybrány ty, u nichž se pohybuje procentuální odchylka od průměrného součtu bodů v rozsahu od 18 až 63,29. Do tohoto rozmezí spadá celkem 18 obcí. Periferní obce vykazují nízkou hustotu zalidnění, převažuje poproduktivní složka obyvatel a velká část obyvatel je zaměstnána v priméru. V těchto obcích je vyšší míra nezaměstnanosti.

Tab. č. 10: Srovnání průměrných hodnot pro periferní obce s ostatními obcemi v okrese Rokycany ve vybraných ukazatelích.

<i>Ukazatel</i>	<i>Periferní obce</i>	<i>okres Rokycany</i>
hustota zalidnění (pčt obyvv/ km ²)	18	67
index stáří	2,08	1,8
index změny počtu obyvatel mezi roky 1991/2001	1,09	1,04
index vzdělanosti	104,9	558,4
podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v priméru (%)	26,9	16,2
míra nezaměstnanosti (%)	8,36	6,97
progresivita ekonomické struktury (%)	188,1	206,76
míra podnikatelské aktivity (%)	32,1	32,46
ekonomicky aktivní obyvatelstvo vyjíždějící z obce za prací (%)	78,79	81,74
počet neobydlených bytů na 100 trvale obydlených	82,69	55,38
počet rekreačních chalup na 100 trvale obydlených objektů	66,16	44,58
časová dostupnost (v minutách)	25,4	20,5
lesnatost (%)	44,8	34,6

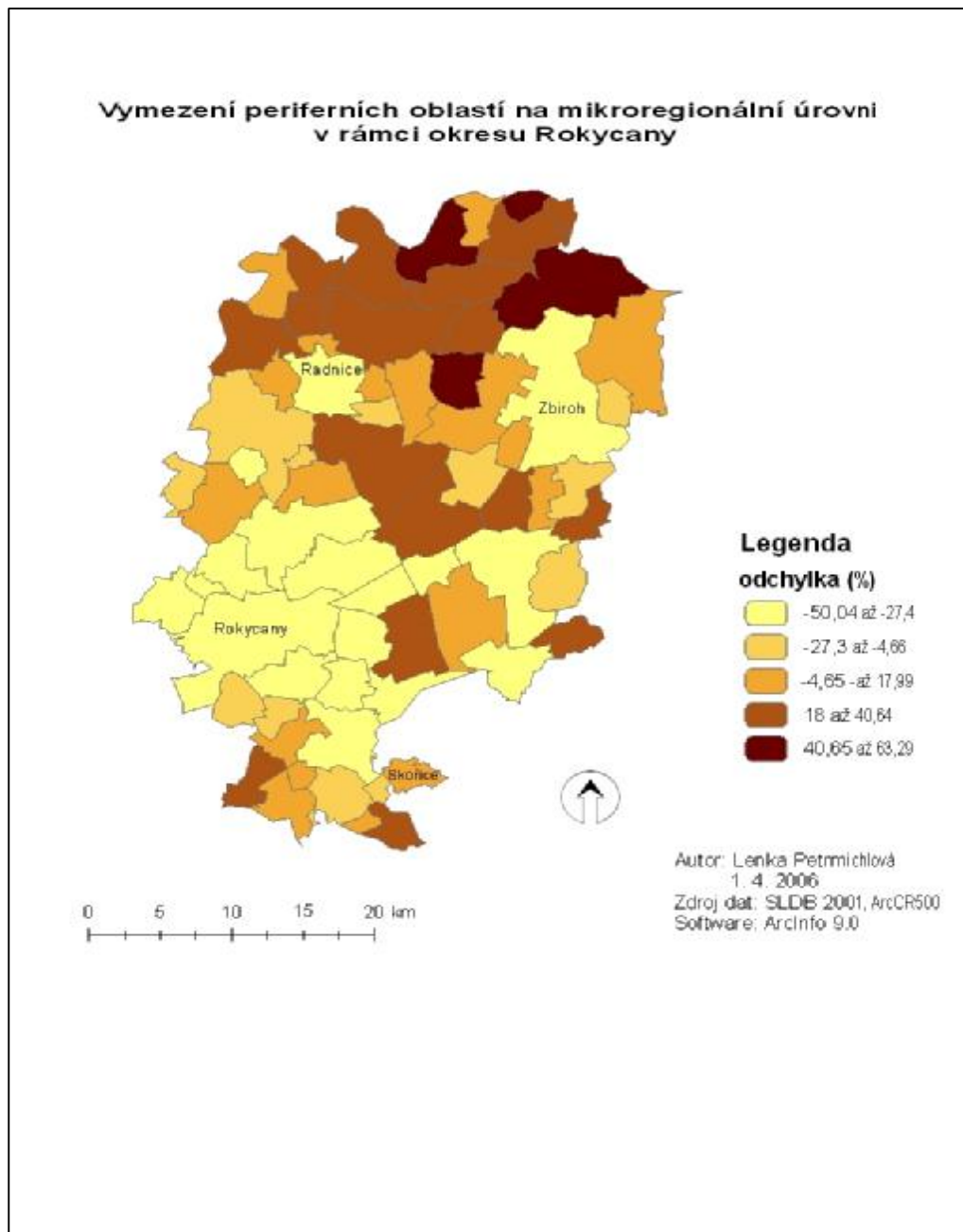
zdroj: vlastní zpracování na podkladě dat ČSÚ

Zkoumaná obec Skořice vykazuje určité znaky perifernosti pouze v některých ukazatelích, ale nespadá do zmiňovaných periferních obcí. Při srovnání s průměrnými hodnotami pro celý okres Rokycany jsou sledovány pouze vyšší hodnoty v zaměstnanosti u zemědělství, ve kterém pracuje 26,1% obyvatel, větší vyjíždka ekonomicky aktivních obyvatel za prací (91,9%), časová dostupnost obce (28 minut) a menší míra podnikatelské aktivity (16,2%).

Určitá perifernost může být dána blízkostí Vojenského újezdu Brdy, ale na základě zkoumaných ukazatelů to není prokázáno. Při hranici s újezdem leží celkem 8 obcí

v rámci okresu Rokycany. Jako periferní vyšly obce Těně a Trokavec. U nich je předpokladem jejich perifernosti vzdálenost od centra, poproduktivní složka obyvatel, úbytek obyvatel mezi lety 1991 a 2001. Dále zde byl zjištěn velký podíl rekreačních objektů na 100 trvale obydlených objektů.

Obr. č. 6: Lokalizace periferních oblastí v okrese Rokycany.

zdroj: vlastní zpracování

4 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA SÍDEL

4.1 Obecný úvod

Při sledování socioekonomické charakteristiky sídla vycházíme ze zjištěných statistických dat, z jednotlivých publikací zaměřených na danou lokalitu a z archivních materiálů.

Do socioekonomické charakteristiky je zahrnuta historie osídlení, demografická data, hospodářství, doprava a vybavenost daného sídla (Winter, 1993).

V historii osídlení se uvede první zmínka o sídle a celkový jeho vývoj od nejstarší doby po současnost, ale i historický vývoj nejbližšího okolí.

Pod demografické údaje spadá celkový vývoj počtu obyvatel a počet domů v daném sídle. Pro lepší představu dlouhodobé tendence a zlomových období tohoto vývoje se znázorňuje vývoj nespojitým sloupcovým grafem. Dalšími sledovanými údaji o obyvatelstvu je struktura a dynamika. Struktura obyvatelstva se vyjadřuje podle biologických, sociálně-ekonomických a kulturních znaků. Z hlediska biologických znaků rozdělujeme obyvatelstvo podle pohlaví a věku. U věkové skladby se rozlišuje předproduktivní věk (0-14 let), produktivní (15- 59 let) a postproduktivní věk (60 let a více). Sociálně-ekonomické znaky dělí obyvatele podle ekonomické aktivity, příslušnosti k jednotlivým sektorům hospodářství a postavením v zaměstnání. Z hlediska kulturních znaků se sleduje vzdělanostní, náboženská a národnostní skladba (Kopp, Novotná, 1997).

Dynamika obyvatelstva je v této práci sledována pouze u sídla Skořice, protože data o pohybu obyvatel za jednotlivé obce podle počtu narozených, zemřelých a migrace jsou k dispozici až od roku 1974, kdy jsou tyto údaje sledovány Českým statistickým úřadem.

Do hospodářství je zařazeno zemědělství, průmysl a celková ekonomická aktivita v sídle.

U dopravy je řešena dopravní poloha sídla a jeho dostupnost.

Občanská vybavenost sídla je sledována z hlediska technické infrastruktury a služeb, které jsou poskytovány občanům.

Socioekonomická charakteristika je aplikovaná na již zmiňovaných dvou sídlech Skořice a Kolvín. U sídla Kolvín je socioekonomická charakteristika uváděna pouze do jeho zániku.

4. 2 Skořice

4. 2. 1 Historie osídlení

První písemná zmínka o obci Skořice pochází z roku 1295, která se týká místního kostela. Jedná se o jeden z nejstarších kostelů v Čechách a stojí na návrší v centru obce. Barokní kostel zasvěcený sv. Václavu patří mezi dominanty obce. Hned vedle kostela se nachází fara a bývalá škola. Patronátní právo ke skořickému kostelu vykonávali tehdejší majitelé Skořic, páni z Drštky. Později obec spolu s nedalekým hradem Drštka přešla do vlastnictví rozvětveného panského rodu Dobrohostů z Ronšperka. Hrad Drštka byl poprvé dobyt až vojskem krále Jiřího z Poděbrad po roce 1450, kdy dynastie Dobrohostů zanikla. Během 16. století docházelo ke střídání majitelů, posledním majitelem byl Florián z Gryspeku. Za vlády Gryspeků zaznamenala oblast největší rozkvět, zejména v oblasti železářství, rybníkářství a mlynářství. Byly vybudovány rybníky, železné pece a hamry. V této době došlo k hustějšímu osídlení místní oblasti. V letech 1530-1560 založil Florian Gryspek dva Padrt'ské rybníky k hutním účelům a při potoce, který z nich vytéká (dnes Klabava), železářny. V roce 1565 byla založena nová ves Padrt' kolonizací německých osadníků. Vznikla zde vysoká pec, 4 hutě a 5 hamrů. V roce 1817 byla vysoká pec zrušena a o 70 let později byly zrušeny hamry.

V druhé polovině 19. století byla na Mirošovsku zahájena těžba uhlí, jenž vtiskla krajině po půlstoletí svůj ráz. Během druhé světové války byla obec vysídlena německými okupanty a většina obyvatel přesídlila do sousedního Trokavce. Po skončení války se většina obyvatel vrátila do Skořic, ale jejich domy byly z velké části zdevastovány. Přibližně 50 rodin, tj. přes 200 obyvatel, se již nevrátilo. V roce 1947 měly Skořice okolo 350 obyvatel (Skořice, 2006).

Po osvobození byly v sídle otevřeny dvě prodejny, trafika, čtyři hospody, dva menší kulturní sály a pak zde působilo několik živnostníků. V obci byl bohatý spolkový život, v 50. letech se hrálo ochotnické divadlo, byly pořádány různé taneční zábavy a plesy.

O vývoji samotného sídla jsou získány užitečné informace z historických map. Na těchto mapách lze sledovat vývoj zástavby. Podrobné informace o rozložení jednotlivých domů jsou získány z map Stabilního katastru z roku 1838. Na podkladě těchto map je možno sledovat využití země v okolí sídla.

Z map I. vojenského mapování v letech 1764-1768 je patrné, že sídlo Skořice utvářela zástavba přibližně 35 domů, které se rozléhaly především kolem komunikací.

Jednotlivé domy jsou na mapách znázorňovány červenou barvou. V severozápadní části sídla je vyznačen kostel sv. Václava. Sídlo obklopují z východní části lesy a samotné okolí sídla tvoří travnaté plochy (tmavě zelená barva) a orná půda (světle okrová barva). V jihozápadní části protéká Skořický potok a je na něm vyznačen rybník, který se zde nachází ještě dnes.

Obr. č. 7: Sídlo Skořice na mapách I. vojenského mapování (1764- 1768).

zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, 2005

O necelých sto let později je již zástavba domů hustější a více se rozléhá do okolního prostředí. Svědčí o tom mapa Stablního katastru z roku 1838. Na těchto mapách jsou již barevně rozlišeny domy na dřevěné (žlutá barva) a zděné domy (červená barva). Většina domů je dřevěných a rozprostírá se kolem komunikací. K nárůstu domů došlo hlavně kolem cest ve východní polovině sídla. Naopak v západní polovině došlo ke zhuštění zástavby a domy se nerozprostíraly dále kolem komunikací. Okolí domů tvoří převážně zahrady, které přechází za sídlem v orná pole nebo louky a pastviny.

Obr. č. 8: Sídlo Skořice na mapě Stablního katastru z roku 1838.

zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, 2005

4. 2. 2 Obyvatelstvo

Ve vývoji počtu obyvatel Skořic se odrážejí politické a hospodářské změny. V druhé polovině 19. století začal poměrně stabilní růst populace, který je spojen s těžbou uhlí na Mirošovsku a s příchodem nových obyvatel. Na počátku 20. století je naopak pozorován pokles obyvatel, jenž je spojen s ukončením činnosti těžařské společnosti a s přesunem části horníků s rodinami na Mostecko za prací. Dalším mezníkem byla první světová válka, kdy během bojů přišlo o život 23 skořických občanů. Ještě výraznější změnu lze pozorovat v letech 1930 až 1950, kdy byla obec během války okupována a následně vystěhována. Po skončení druhé světové války je sledován výrazný pokles v počtu obyvatelstva. Tento jev byl pozorován v celém okrese Rokycany, kdy došlo k celkovému poklesu obyvatel ve venkovských sídlech, které byly vzdálenější od průmyslových center.

K malému nárůstu došlo během 50. let 20. století, když byl rozšiřován vojenský prostor a lidé ze zanikajících vesnic hledali nové domovy v blízkém okolí.

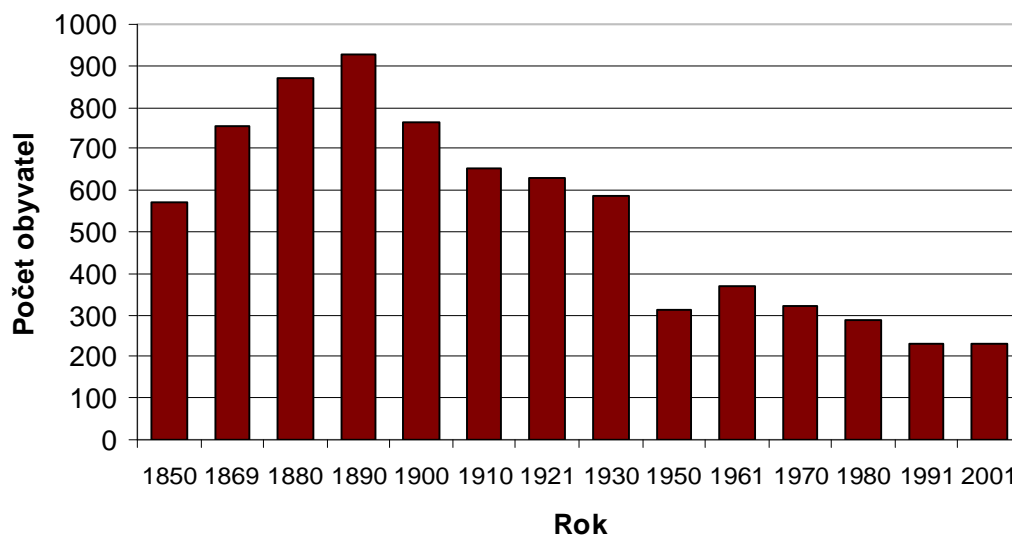
Tab. č. 11: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů v obci Skořice v letech 1820 až 2001.

<i>Rok</i>	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Počet domů</i>
1850	570	*
1869	755	90
1880	870	109
1890	927	101
1900	764	111
1910	652	111
1921	630	108
1930	586	106
1950	312	94
1961	370	88
1970	322	82
1980	290	82
1991	233	96
2001	231	101

* neuváděno

zdroj: Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850- 1970, 1978;
Statistický lexikon obcí ČSSR, 1982; SLDB 1991;
SLDB 2001.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Skořice v letech 1850- 2001.

zdroj: vlastní zpracování podle údajů z tabulky č. 10.

Na základě posledního Sčítání lidí, domů a bytů pro rok 2001 žilo v obci 231 obyvatel, 112 žen a 119 mužů. Z celkového počtu obyvatel žijících v obci 48% ekonomicky aktivních, přičemž převažuje zaměstnanost ve službách, následuje zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví a nejméně osob pracuje v zemědělství, lesnictví a rybolovu.

Z hlediska náboženské skladby je 36 občanů věřících, tj. 15,6 %. Dále 34 věřících vyznává římskokatolické náboženství a dva lidé se hlásí k církvi československé husitské. Výraznější je podíl 195 obyvatel bez vyznání, tj. 84,4%. K české národnosti se hlásí 227 obyvatel, ke slovenské a německé národnosti se hlásí po jedné osobě. Při sledování vzdělanostní struktury u obyvatel 15 let a více dosáhla převážná část stupně vzdělání vyučen a střední odborné bez maturity (103 osob), následuje základní stupeň vzdělání vč. neukončeného (62 osob), dále úplné střední vzdělání s maturitou (26 osob) a pět obyvatel má vyšší odborné a nástavbové vzdělání. Jeden obyvatel má dokončené vysokoškolské vzdělání a u jedné osoby nebyl stupeň dosaženého vzdělání zjištěn.

Podle aktuálních údajů k 1. 1. 2005 žilo v obci celkem 242 obyvatel, z toho 128 žen a 114 mužů. Průměrný věk obyvatel se pohybuje kolem 41,5 let (ČSÚ, 2006). Věkovou strukturu obyvatel v jednotlivých letech reprezentuje tabulka č. 12. V obci převažuje obyvatelstvo v produktivním věku.

Tab. č. 12: Věková skladba obyvatelstva v obci Skořice v letech 1970- 2001.

Rok	Počet obyvatel ve věku					
	Předproduktivním		Produktivním		Poproduktivním	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
1970	64	19,9	183	56,8	75	23,3
1980	67	23,1	155	53,4	68	23,5
1991	42	18,1	117	50,2	74	31,8
2001	33	14,3	141	61	57	24,7

zdroj: Statistický lexikon obcí ČSSR 1974; Statistický lexikon obcí ČSSR 1982, SLDB 1991; SLDB 2001.

Přirozená a mechanická měna obyvatel je sledována od 70. let 20. století po současnost přibližně v pětiletých intervalech. Pomalá klesající tendence populace v obci je způsobena především přirozeným úbytkem a malým přírůstkem obyvatel.

Tab. č. 13: Bilance obyvatelstva v obci Skořice v letech 1971- 2004.

Rok	Narození		Zemřelí		Přistěhovalí		Vystěhovalí		Celk.přír./úbytek		Celkem obyv.
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	
1971	6	19,2	8	25,6	10	31,9	8	25,6	0	-,01	313
1976	4	13,2	3	9,9	4	13,2	25	82,2	-20	-3,6	304
1980	1	3,6	1	3,6	0	0	3	10,9	-3	-10,9	274
1991	1	4,3	5	21,3	6	25,5	2	8,5	0	0	235
1996	1	4,4	1	4,4	6	26,3	5	22	1	4,3	228
2001	4	17,2	0	0	6	25,9	3	12,9	7	30,2	232
2004	1	4,1	2	8,3	3	12,4	2	8,3	0	0,1	242

zdroj: ČSÚ, 2006

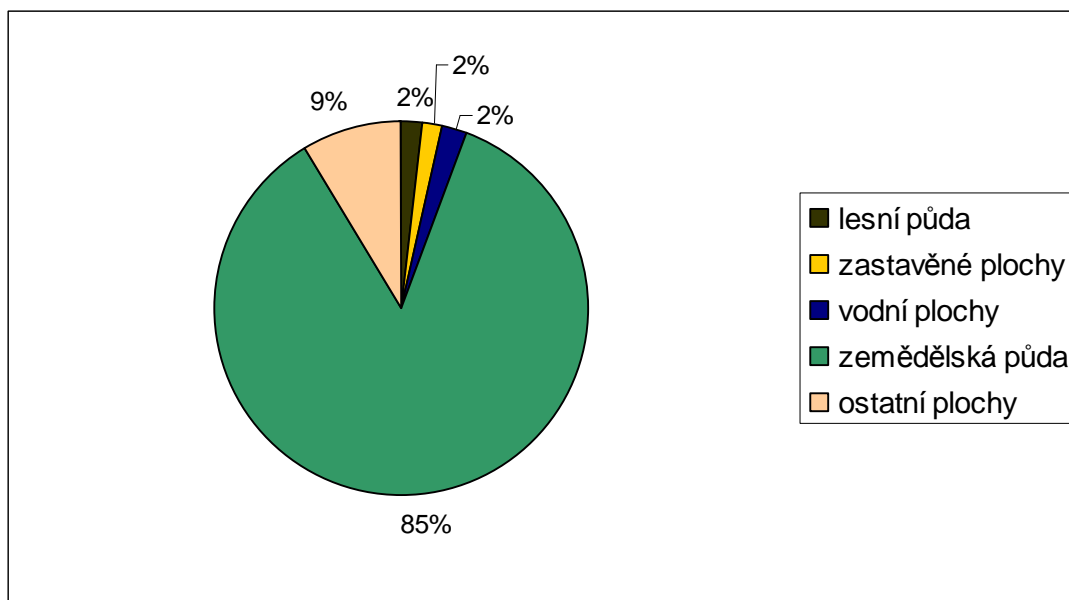
Na dynamiku u malého počtu obyvatel mají vliv náhodné změny, proto má ukazovaný přehled pouze místní význam.

4. 2. 3 Hospodářství

K roku 2001 působilo ve Skořicích 26 ekonomických subjektů (SLDB, 2001). V obci není velký zaměstnavatel, většina obyvatel vyjíždí za prací mimo obec. V polovině 20. století bylo ve Skořicích vytvořeno Jednotné zemědělské družstvo. Vybudoval se zde rozsáhlý areál živočišné výroby, vodní nádrže (Hlinišťata, Na Statku), vepřín, drůbežárna, kolny na slámu a stroje. V 80. letech došlo k integraci skořického družstva do JZD Rozkvět Příkosice, z něhož v roce 1999 vznikla Příkosická zemědělská a.s.. Dnes sídlí Příkosická zemědělská v Mirošově a její pobočkou je zemědělské družstvo ve Skořicích, které má 4 zaměstnance (OÚ Skořice, 2006).

Celé katastrální území obce měří 373, 9790 ha. Při hodnocení využití půdy jsou pozemky rozděleny na zemědělskou půdu, kam se řadí louky, orná půda a zahrady, dále na zastavěné plochy, vodní plochy, lesní půda a ostatní plochy. Podle současného využívání krajiny v katastrálním území lze zařadit oblast do krajiny zemědělsko- lesního typu. Samotné sídlo obklopují převážně zemědělské plochy a lesy.

Graf č. 2: Využití půdy na území obce Skořice.

zdroj: ČSÚ, 2006

Ve Skořicích nesídlí žádný významný průmyslový závod. Z hlediska funkčního charakteru silně převažuje obytná funkce sídla. Z celkového počtu 111 ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždí za prací 92%. Míra nezaměstnanosti v obci se pohybuje kolem 6,3 % (ČSÚ, 2006). V sídle dnes působí čtyři živnostníci. Jedná se o kovářství, zednické a truhlářské práce, pohostinství a penzion a prodej smíšeného zboží.

4. 2. 4 Doprava

Skořice leží u silnice třetí třídy č. 11725 vedoucí do Mirošova a č. 1736 směřující do obce Trokavec (ŘSD, 2006). Silnice č. 11725 prochází přes obec směřuje dále do osady Kreslovna a pokračuje přes vojenský prostor k Padrťským rybníkům až do obce Buková na jižní straně Brd. Od vzniku VÚ Brdy je silnice neprůjezdná.

V roce 1908 byla vybudovaná silnice mezi Skořicemi a Trokavcem (Skořice, 2006). V obci není železniční trať, nejbližší se nachází v Mirošově, přes který vede trať Rokycany- Nezvěstice.

Mapu dopravní polohy obce Skořice znázorňuje PŘÍLOHA E.

Polohu sídla vzhledem k dopravní síti lze označit jako periferní v rámci okresu Rokycany. Dopravní dostupnost veřejnou dopravou zajišťuje autobusové spojení ČSAD autobusy Plzeň, kdy přes Skořice jezdí linka Rokycany- Mirošov- Příkosice- -Skořice- Borovno. Dopravní dostupnost autobusovou dopravou je nízká. Každý pracovní den jezdí pět spojů, jak směrem na Borovno, tak směrem na Rokycany. Poslední spoje jedou v pozdních odpoledních hodinách. Přes víkend není autobusová doprava zajištěna (IDOS, 2006).

Následující tabulka reprezentuje vzdálenost mezi Skořicemi a vybranými sídly v okolí a jejich časovou dostupnost.

Tab. č. 14: Dostupnost obce Skořice autobusovou dopravou.

<i>Sídlo</i>	<i>Průměrná časová dostupnost (v minutách)</i>	<i>Průměrná vzdálenost (km)</i>	<i>Počet spojů během dne (max.2 přestupy)</i>
Mirošov	10	4	5
Rokycany	48	24	5
Hrádek	15	8	6
Plzeň	57	32	6

zdroj: IDOS, 2006

4. 2. 5 Technická infrastruktura a služby

Skořice jsou napojeny na vodovodní síť. Je vybudovaná kanalizace, ale není zde plynofikace.

V sídle je prodejna smíšeného zboží, pohostinství a penzion „U sv. Jana“, dále kulturní dům a místní knihovna. Do roku 1979 zde sídlila základní škola, dnes dojíždí děti do blízkého Mirošova.

Ve Skořicích působí Sbor dobrovolných hasičů, Český svaz žen a spolek Rybáři Skořice.

Správu obce zajišťuje obecní úřad.

4. 3 Kolvín

4. 3. 1 Historie osídlení

Vznik Kolvína je spojen také s blízkým hradem Drštka. Samotná obec vznikla ve 14. století při tvrzi Dvorci, kterou držel Dobrohost z Ronšperka, člen rozvětvené české vladycké rodiny. V roce 1353 se tento rod připomíná jako držitel hradu Drštka u Skořic. Dobrohostův syn Nechval z rodového majetku dostal ves. Stal se zřejmě majitelem první usedlosti. Od roku 1381 je nazýván Nechvalem z Kolvína (Novobilský, Rožmberský, 2004). V 16. století má ves 15 usedlostí (Čáka, 1998).

Podle historického členění spadá Kolvín od roku 1726 pod správní celek Zbiroh. Zbirožské lesy se dělily dále podle revírů- polesí. Celkem jich bylo šest. Nejjižnější polesí Kolvín a Padrt' původně patřila mirošovskému panství. Kolvínské polesí zasahovalo na západní břehy Padrt'ských rybníků a jeho severní výspou byl vrch Dubina nad Skořicemi. Další polesí spadající pod zbirožský revír se nazývala Dobřív, Těně, Třítrubecké polesí a revír Svatá Dobrotivá (Čáka, 1998).

Během druhé světové války je obec vystěhována stejně jako Skořice a obsazena německými okupanty. V důsledku silné lesní kalamity způsobenou vichřicí v roce 1941, která postihla především západní Brdy, vybudovali okupanti tři velké pracovní tábory. Jeden z nich byl při západním okraji obce Kolvín, další v Mirošově a třetí vznikl ve Strašicích, ale ten byl brzy zrušen a všichni nuceně nasazení byli soustředěni do Kolvína. Kolvínský tábor byl původně určen pro zajaté Poláky, ale následkem vichřice a hrozbě napadení lesů dřevokazným hmyzem, se začal postupně „lágr“ zaplňovat totálně nasazenými, kteří sem byli svezeni z různých koutů Čech a Moravy. V budově kolvínské kempelčiky si zřídila dřevozpracující firma (Holzindustrie u.s.w., majitel Wilhelm Fischer) kancelář a škola sloužila jako sklad materiálu. Dřevo bylo odváženo na pilu do Mirošova a následky katastrofy byly postupně odstraněny. Firma Fischer zde skončila v roce 1944 a konečné dokončovací práce převzala lesní správa Padrt' (Čáka, 1998).

Po skončení války se do svých domovů vrátila polovina obyvatel. Následkem rozšiřování dělostřelecké střelnice v padesátých letech 20. století úplně zanikla.

Při studiu starých map je viditelné, že zástavba v sídle se výrazně změnila. V 18. století byly domy soustředěny kolem návsi a přibližně o sto let později se ves rozšířila kolem hlavních cest při cestě k Palcíři a směrem k Trokavci.

Obr. č. 9: Sídlo Kolvín na mapách I. vojenského mapování (1764- 1768).

zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, 2005

U mapy Stablního katastru z roku 1838 je vidět rozložení jednotlivých domů v sídle. V tomto případě byla získána pouze oxenovaná mapa, kde se ručně barevně odlišily jednotlivé domy. Žlutá barva představuje zděné domy a oranžová barva reprezentuje domy dřevěné. Bílé plochy jsou uváděny jako orná půda a plochy s vodorovným čárkováním tvoří louky a pastviny. Při srovnání vývoje zástavby v sídlech Skořice a Kolvína je patrné výrazné rozrůstání domů hlavně kolem komunikací. Okolí sídel je v obou případech v 19. století tvořeno převážně ornou půdou spolu s loukami a pastvinami.

Obr. č. 10: Sídlo Kolvín na mapě Stabilního katastru z roku 1838.

zdroj: ČÚZK, 2006

4. 3. 2 Obyvatelstvo

Při sledování vývoje počtu obyvatel v obci Kolvín nelze použít statistické zdroje jako Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850- 1970 (FSÚ, 1978), protože obec spadala pod VÚ Brdy a je uváděna spolu s dalšími čtyřmi obcemi pod názvem Brdy. Bylo využito převážně archivního materiálu v podobě kroniky Kolvína (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952), dále Statistického lexikonu obcí v Republice československé z roku 1921 (SÚS, 1923) a Statistisches Gemeindelexikon des Landes Böhmen, který vyšel v roce 1935.

Vývoj obyvatel v obci byl ovlivněn stejně jako ve Skočicích především vysídlováním následkem německé okupace. Po prvním vysídlení ve 40. letech 20. století se značná část obyvatel do svých domovů nevrátila. Většina domů byla poničena a dvacet obydlí bylo zcela zbouráno.

Populační vývoj je sledován přibližně po deseti letech od roku 1895, pouze v období mezi lety 1940 až 1952 jsou přidány roky 1946 a 1947.

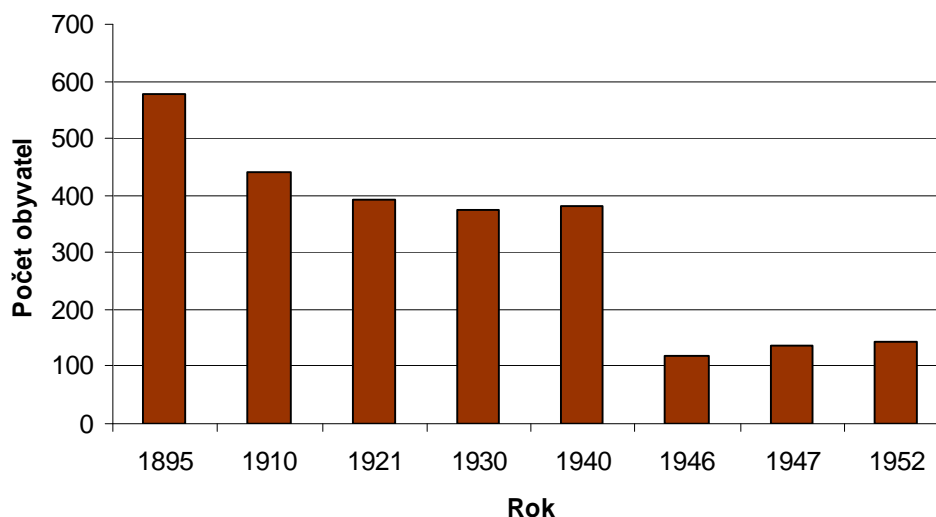
Tab. č. 15: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů obce Kolvín v letech 1895- 1952.

<i>Rok</i>	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Počet domů</i>
1895	576	*
1910	441	74
1921	393	75
1930	374	77
1940	383	80
1946	120	60
1947	136	60
1952	145	60

* neuvedeno

zdroj: Pamětní kniha obce Kolvín, 1952; Statistický lexikon obcí v Republice československé, 1923; Statistisches Gemeindeflexikon des Landes Böhmen, 1935.

Graf č. 3: Vývoj počtu obyvatel v obci Kolvín v letech 1895- 1952.

zdroj: vlastní zpracování podle údajů z tabulky č. 15.

Při sledování vývoje populace od roku 1895 je viditelná postupná klesající tendence. Tento jev je pozorovatelný i u zkoumaných Skočic. Úbytek obyvatel byl hlavně způsoben nedostatkem práce v obci a v okolí, lidé proto odcházeli do okolních měst. Podle Pamětní knihy obec Kolvín měla v roce 1941, v době těsně před vysídlením,

380 obyvatel. Po skončení války se vrátila pouze jedna třetina z nich, 120 osob. Tento počet se postupně trochu navýšil a v období druhého vysídlování opustilo své domovy 145 lidí. V roce 1952 vesnice zcela zanikla.

V roce 1921 žilo v obci 393 obyvatel, z toho bylo 201 mužů a 192 žen. Bez jedné osoby se všichni hlásili k československé národnosti a jeden se řadil mezi cizozemce (příslušník cizího státu bez uvedení národnosti). Nejvíce obyvatel v počtu 167 vyznávalo československé náboženství, 65 římskokatolické a 2 evangelické náboženství. Jeden člověk se hlásil k jinému a bez vyznání bylo 158 osob (Statistický lexikon obcí v Republice československé, 1923).

O devět let později bylo v obci 374 trvale žijících občanů, kdy všichni se hlásili k československé národnosti. K římskokatolickému náboženství se hlásilo 123 osob, 105 osob k československému a dvě osoby k evangelickému vyznání. Bez vyznání bylo 144 lidí (Statistisches Gemeindelexikon des Landes Böhmen, 1935).

Při sledování struktury obyvatelstva nelze sledovat věkovou strukturu, vzdělanostní skladbu a celkovou ekonomickou aktivitu v sídle. Tyto údaje z úředního sčítání nejsou uváděny.

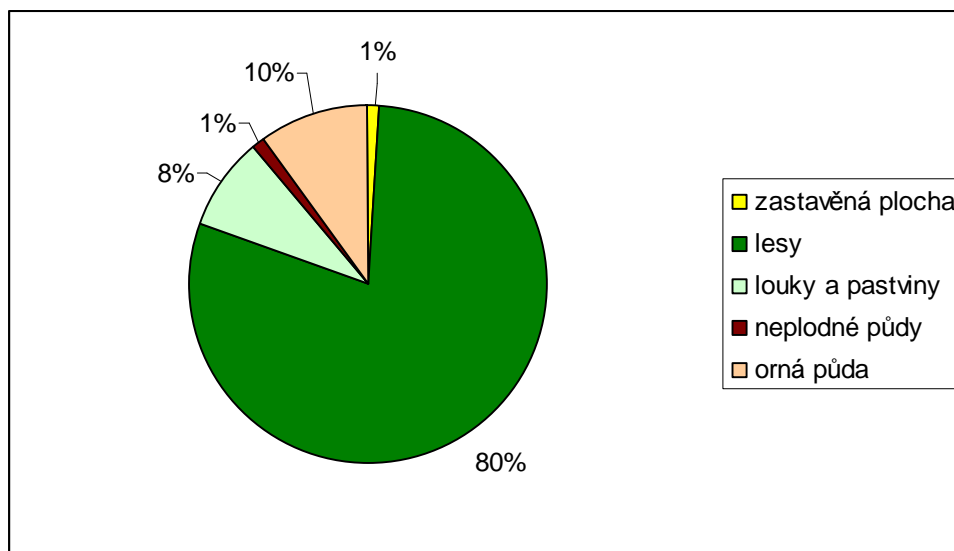
Přirozenou a mechanickou měnu v tomto případě také nelze sledovat. Statistický úřad vede tyto údaje od roku 1974 a Pamětní kniha obce Kolvín tyto údaje neobsahuje.

4. 3. 3 Hospodářství

Hlavním zdrojem obživy pro místní obyvatelstvo byly lesy. Podle Pamětní knihy obce Kolvín v roce 1921 se u 60% obyvatel, 236 lidí, uvádí jako jejich zaměstnání lesní dělník. Většina obyvatel byla zaměstnána v okolních lesích, dále pracovala v blízkých továrnách (např. v Hrádku) nebo se živili jako zemědělci, výměnkáři a živnostníci.

Celé katastrální území obce měřilo 1561, 0807ha. Největší podíl zaujímaly lesy (80%), následovala zemědělská půda (18%) zahrnující ornou půdu, louky a pastviny. Nejmenší podíl při hodnocení využití půdy představují zastavěné plochy a neplodné půdy (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952).

Graf č. 4: Využití půdy na území obce Kolvín.

zdroj: Pamětní kniha obce Kolvín, 1952

Kolvínské lesy spravoval až do vzniku dělostřelecké střelnice Velkostatek Zbiroh. Ze zřízením vojenského prostoru začal výkup lesních pozemků a od roku 1928 jsou lesy obhospodařovány zřízenou organizací Vojenské lesní podniky, dnes Vojenské lesy a statky ČR se sídlem v Hořovicích (Cílek, 2005). Celý Vojenský výcvikový prostor se dělí na 6 lesních správ (LS) Jince, Obecnice, Nepomuk, Mirošov a Strašice, kdy území v katastru Kolvín spravuje lesní správa Mirošov.

Divize v Hořovicích nezabezpečuje pouze lesní hospodářství, ale také vodní hospodářství. Významnými plochami jsou Horní a Dolní Padrt'ský rybník. Rybníky slouží pro zadržování vody a zmírnění povodňové vlny, dále pro chov kvalitních tržních ryb. Od roku 2004 jsou v provozu sádky spravované LS Mirošov (VLS, 2006).

4. 3. 4 Doprava

Kolvín se rozkládá při okresní silnici vedoucí ze Skočic do Padrtě (ves ležící u Padrt'ských rybníků, která také zanikla v důsledku rozšiřování prostoru), kde se za vsí rozdvjovala. Směrem na jih vede komunikace do Rožmitálu a na sever do obce Strašice.

V roce 1931 byla zahájena autobusová doprava na trati Rožmitál – Mirošov. Toto spojení bylo přerušeno během okupace (Žán, 2001). V roce 1949 byla provedena rekonstrukce silnice Mirošov- Skořice- Kolvín a Padrt' a zahájena opět pravidelná autobusová doprava na lince Záběhlá- Skořice- Mirošov (Skořice, 2006).

Dnes je silnice uzavřena a neprůjezdná od osady Kreslovna do obce Buková.

4. 3. 5 Technická infrastruktura a služby

Podle pamětní knihy obce Kolvína lze usuzovat, že obec byla velmi dobře vybavena. V roce 1919 byl podán návrh na zřízení telefonu a elektrického vedení. O tři roky později byla dána žádost o vodovod. Z těchto tří návrhů byl pouze jeden uskutečněn. Ve 30. letech 20. století se stala obec členem Družstva pro rozvod elektrické energie a byla provedena elektrizace v celé obci. Celá obec byla osvětlena celkem 6 světly.

Ve vsi stála dvoupatrová škola, která byla založena v roce 1894, dále zde byly dva hostince se sály, hasičské skladiště, ve kterém byla komůrka, jež sloužila pobožnostem, protože v obci nebyla kaplička. V roce 1911 byl založen Spořitelní a záložní spolek (kampelička) pro Kolvín a okolí. Od roku 1919 fungovala ve vsi družstevní prodejna jako filiálka Družstevního konzumního spolku v Rokycanech. V Kolvíně působila celá řada spolků. Byl to Sbor dobrovolných hasičů, Dělnická tělocvičná jednota, Tělocvičná jednota Sokol, Dělnický spolek Lidumil, Všeodborný dělnický spolek, Domkařské sdružení a Ochotnický spolek „Komenský“. Kulturní život také obohatily místní knihovny (obecní, hasičská, sokolovská a tělovýchovné jednoty) (Pamětní kniha obce Kolvín, 1952).

Po druhé světové válce se lidé vrátili do Kolvína a byl obnoven kulturní život. Opravil se sál s jevištěm, došlo k obnově Tělocvičné jednoty Sokol a veřejné obecní knihovny.

5 SROVNÁNÍ VÝVOJE SÍDEL

Na základě zjištěných informací o socioekonomické charakteristice obcí Skořice a Kolvín lze provést srovnání s ostatními sídly, jak v rámci VÚ Brdy, tak se sídly při hranici tohoto vojenského prostoru.

V prvním případě je srovnán Kolvín s ostatními sídly v jihozápadní části vojenského újezdu a v následující části je porovnán vývoj sídla Kolvín se sídlem Skořice, které leží při hranici vojenského újezdu.

5.1 Kolvín a sídla v rámci Vojenského újezdu Brdy

V jihozápadní části, dnes již v místech, kde se rozkládá také území VÚ Brdy, se kromě zkoumaného Kolvína rozléhaly obce Padrt' a Záběhlá (dělena na Přední Záběhlou a Zadní Záběhlou). Obce byly v důsledku rozšíření prostoru v 50. letech 20. století také vysídleny a zlikvidovány.

Všechny zmiňované obce ležely ve vysoké nadmořské výšce a v hustě zalesněné oblasti, která byla nevhodná k systematickému osidlování. Nejstarší z nich je obec Kolvín založena ve 14. století, následuje obec Padrt' založená v 16. století německými osadníky a až v 18. století vznikla obec Záběhlá, kdy hlavním důvodem k jejímu založení byl nedostatek pracovních sil v okolních lesích (Topinka, 2004).

Krajina v okolí sídel patří k zemědělsko - lesnickému typu, podle využití půdy v rámci katastrů převažují lesy a zemědělská půda, výjimku tvoří Padrt', ke které patřily i blízké Padrt'ské rybníky, proto přes 56% katastru obce tvoří vodní plocha.

Při sledování vývoje počtu populace od druhé poloviny 19. století u obce Kolvín a srovnání s ostatními sídly je viditelná postupná klesající tendence. Jedním z důvodů tohoto úbytku je uzavření posledního hamru v Padrti v roce 1887 a nedostatkem práce v okolí z důvodu ukončení těžby v uhelném dolu Mirošov v roce 1904, což vedlo ke stěhování obyvatel.

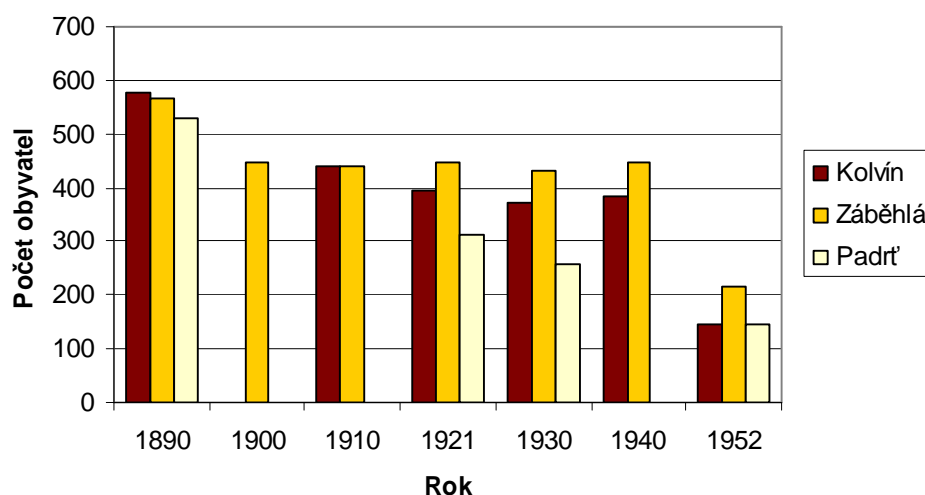
Tab. č. 16: Vývoj počtu obyvatel v obcích Kolvín, Záběhlá a Padrt' v letech 1890- 1952.

Obec	1890	1900	1910	1921	1930	1940	1952
Kolvín	576	*	441	393	374	383	145
Záběhlá	565	447	439	447	431	447	216
Padrt'	529	*	*	313	258	*	145

* nezjištěno

zdroj: Čáka 1998, Podzimek 2004, Pamětní kniha Kolvín 1952, Statistický lexikon v Republice československé 1923

Graf č. 5: Vývoj počtu obyvatel v sídlech Kolvín, Záběhlá a Padrt' v letech 1890- 1952.

zdroj: vlastní zpracování podle údajů z tab. č 17.

Mezi lety 1930- 1952 je viditelný úbytek populace ve všech obcích. Byl to důsledek druhé světové války, během které byly obce vystěhovány. Po skončení války se část obyvatel do svých domovů nevrátila. Jedním z důvodů bylo také to, že jejich domy byly zničeny během okupace. Nejvíce bylo zničeno domů v Kolvíně (20 domů z celkového počtu 80), dále v Záběhlé (17 domů z 89) a v Padrti (13 z 58).

Struktura hospodářství a zaměstnanost obyvatel byla ve všech uváděných obcích velice podobná. Blízké okolní lesy a relativní dostupnost průmyslových center (především Hrádku) udávaly hlavní směry zaměstnanosti obyvatel. Lidé byli zaměstnáni jako dělníci, kdy někteří pracovali jako lesní dělníci a někteří v blízkých továrnách. Někteří obyvatelé pracovali v zemědělství (Topinka, 2004).

Všechny obce ležely při okresní silnici, která vedla z Rokycan do Rožmitálu. Dopravní dostupnost byla od 30. let 20. století zajišťována autobusovou dopravou na trati Rožmitál – Mirošov. Autobus jezdil dvakrát denně (Brdy.info, 2006).

Občanská vybavenost jednotlivých obcí byla vzhledem k jejich poloze a vzdálenosti od důležitých center na dobré úrovni.

Tab. č. 17: Vybavenost jednotlivých obcí na poč. 20. století.

	<i>Kolvín</i>	<i>Padrť</i>	<i>Záběhlá</i>
<i>Elektrifikace</i>	ano	ano	ne
<i>Vodovod</i>	ne	ne	ano
<i>Škola</i>	ano	ano	ano
<i>Hostinec</i>	ano (2)	ano (4)	ano (2)
<i>Obchod</i>	ano	ano	ano
<i>Kaple, kaplička</i>	ne	ano	ano
<i>Kampelička</i>	ano	ne	ne
<i>Správa poleší</i>	ano	ano	ano
<i>Knihovna</i>	ano	*	ano

* nezjištěno

zdroj: Pamětní kniha obce Kolvín, 1952; Brdy.info, 2006, Topinka, 2004

U vybraných obcí nebyla zajištěna lékařská služba, obyvatelé docházeli do Strašic.

Okolí Padrťských rybníků se stalo po první světové válce vyhledávaným turistickým cílem. Po vzniku dělostřelecké střelnice byl zakázán pouze vstup na cílové plochy a v době, kdy neprobíhaly střelby byly lesy volně přístupné.

Po vzniku střelnice lze sledovat podobný vývoj ve vybraných obcích. Ve 40. letech 20. století došlo k jejich vysídlení německými okupanty. V roce 1952 následovalo druhé vysídlení, které bylo poslední. Obce byly zcela zničeny.

5. 2 Kolvín a Skořice

Při sledování vývoje obou sídel lze pozorovat stejné tendence. V roce 1926 vznikla Dělostřelecká střelnice v Brdech, ale nezahrnovala katastrální území ani jedné zkoumané obce. Teprve rozšíření střelnice během německé okupace a o pár let později, nástupem komunistického režimu a vydáním zákona č. 169 o vojenských újezdech, se změnil vývoj obcí.

Na vývoj populace měly vliv stejné faktory působící na sídla, která byla zkoumaná v předchozí kapitole. Porovnání populačního vývoje znázorňuje graf č. 6, který ukazuje snižující se počet žijících obyvatel ve vybraných obcích.

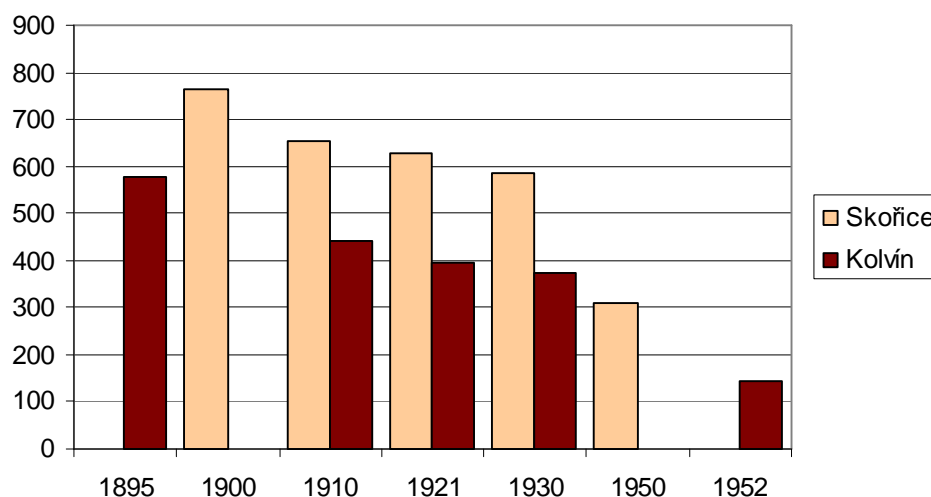
Tab. č. 18: Vývoj počtu obyvatel v obcích Skořice a Kolvín v letech 1895- 1952.

<i>Rok</i>	<i>Skořice</i>	<i>Kolvín</i>
<i>1895</i>	*	576
<i>1900</i>	764	*
<i>1910</i>	652	441
<i>1921</i>	630	393
<i>1930</i>	586	374
<i>1950</i>	312	*
<i>1952</i>	*	145

* nezjištěno

zdroj: Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850- 1970, 1978; Pamětní kniha obce Kolvín, 1952; Statistický lexikon obcí v Republice československé, 1923; Statistisches Gemeindelexikon des Landes Böhmen, 1935.

Graf č. 6: Srovnání vývoje populace v obcích Skořice a Kolvín v letech 1895- 1952.

zdroj: vlastní zpracování podle údajů z tab. č. 20.

Velkým zlomem pro obě obce bylo první vystěhování během druhé světové války, kdy se do svých domovů vrátilo méně lidí než bylo vystěhováno. V roce 1952 byl rozšířen VÚ Brdy o katastrální území Kolvín a zákon č. 169 o vojenských újezdech, zakazoval existenci obcí na území vojenských újezdů. Katastrální území Skořic do vojenského prostoru zahrnuto nebylo.

Dnes leží obec v těsné blízkosti vojenského újezdu. S hranicemi VÚ Brdy sousedí celkem 34 obcí, v rámci Plzeňského kraje se jedná o 11 obcí a v rámci okresu Rokycany 8 obcí včetně Skořic. V kapitole 3. 5 Periferní oblasti v rámci okresu Rokycany byly vymezeny periferie na mikroregionální úrovni, kdy se zkoumalo, zda jsou obce ležící při vojenském újezdu více periferní než v jiných částech okresu. Tato hypotéza na základě vybraných ukazatelů nebyla potvrzena.

6 ZÁVĚR

Socioekonomický vývoj sídel ve středních Brdech byl sledován na základě stanovených cílů na začátku práce.

Prvním cílem je analýza vývoje počtu obyvatel, vývoje hospodářství a zmapovat občanskou vybavenost zkoumaných obcí.

Vývoj počtu obyvatel ve zkoumané oblasti ovlivnily tři faktory:

- místní hospodářské poměry (těžba uhlí, železářství)
- druhá světová válka (vysídlení obcí 1940- 1942)
- rozšíření VÚ Brdy

Poslední faktor vedl k zániku třech obcí v jihozápadní části dnešního Vojenského újezdu Brdy v roce 1952. Od tohoto roku je sledována postupná klesající tendence populace ve vybrané obci Skořice, která leží při hranici s újezdem. Vojenský újezd lze považovat za určitou hranici, která brání dalšímu rozvoji obce, který by mohl být například směřován na turistický ruch. Jsou zde vynikající přírodní předpoklady, ale nepřístupnost místních lesů je jeden z důvodů nerealizovatelnosti.

Druhým stanoveným cílem je porovnat vývoj sídel v rámci VÚ Brdy i při jeho hranicích. Porovnat sídla Skořice a Kolvín bylo možné pouze do zániku Kolvína, ale i zde byly zjištěny podobné vývojové vazby. Dnes lze zkoumat obec Skořice jako periferii, kdy jedním z faktorů její perifernosti může být blízkost VÚ Brdy. Na základě kvantitativního hodnocení, kdy byly vymezeny periferie v rámci okresu Rokycany, se neřadí na základě dosažených výsledků Skořice mezi periferní oblasti, ale určité znaky perifernosti vykazuje. Pro další výzkum vnímání periferie v souvislosti s hranicemi

VÚ Brdy je možné použít kvalitativního přístupu, kdy na základě metody dotazníku, rozhovoru s občany a představiteli obce lze zjistit subjektivní pohled obyvatel.

Posledním cílem práce je vytvoření map využití země ve dvou časových horizontech. Na základě vytvořených map využití ploch ve zkoumaných sídlech a jejich blízkého okolí z roku 1838 a 2005 jsou viděny výrazné změny. Při sledování změn na mapě využití ploch v sídle Skořice z 19. století a porovnání se současným stavem (2005) je viditelné rozšíření zástavby, a to především ve střední části sídla a v jeho spodní části

při silnici vedoucí do sousedního Trokavce. Dále došlo k úbytku travnatých ploch, které jsou dnes využívány jako orná půda.

U druhého sídla Kolvín došlo k výraznější změně celého krajinného rázu a také ke změně využití ploch. Při porovnání map využití ploch je viditelný stejný průběh komunikace jako v 19. století. Jedná se o komunikaci vedoucí ze Skořic k Padrůským rybníkům. Všechna zástavba byla v roce 1952 zničena. Dnes v těchto místech proběhla sukcese krajiny a je hustě zarostlá stromy. V některých místech lze ještě najít základy bývalých domů. Převážná část území v okolí bývalého sídla tvoří travnaté plochy s porosty. Místa jsou zachovány plochy orné půdy.

Pro lepší představu o změně využití ploch mezi roky 1838 a rokem 2005 jsou vypracovány grafické modely, tedy 3D model zkoumaného území, na němž jsou položeny mapy využití země sídla a okolí. Pro každý rok a sídlo je vypracována samostatná animace. Dále je vytvořena animace, která zobrazuje obě sídla v 19. století a v 21. století. Všechny zmíněné animace jsou uloženy na příloženém CD.

LITERATURA A PRAMENY

Analýza existence vojenských újezdů z hlediska porovnání potřeb armády a stanovených ekonomických kritérií [online]. Ministerstvo obrany ČR. c2005, [cit. 4. 3. 2006].

Dostupné z URL:< http://www.army.cz/files/6729/vojenske_ujezdy_analyza.doc>.

CÍLEK, V. a kol. Střední Brdy. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2005, 376 s. ISBN 80- 7084- 266- 0.

ČÁKA, J. Střední Brdy- krajina neznámá. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1998, 157 s. ISBN 80- 204- 0752- 9.

Geobáze, Plzeňský kraj 1: 50 000 [CD-ROM]. Geodézie ČS. 1998.

HAVLÍČEK, T. a kol. Vybrané teoreticko- metodologické aspekty a trendy geografického výzkumu periferních oblastí. Problémy periferních oblastí. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2005. s.6-24. ISBN 80- 86561- 21- 6.

HAVLÍČEK, T., CHROMÝ P. Příspěvek k teorii polarizovaného vývoje území se zaměřením na periferní oblasti. Geografie: Sborník České geografické společnosti. 2001, roč. 106, č. 1, s. 1-11.

Heavens Above [online]. [cit. 19. 3. 2006].

Dostupné z URL: <<http://www.heavens-above.com> >.

Historie a současnost obce Skořice [online]. c2006, aktualizováno 7. 3. 2006 [cit. 10. 3. 2006]. Dostupné z URL:<<http://www.skorice.cz/historie.php>>.

CHALUPA, P., MEČIAR, J. Socioekonomická geografie v přehledu pro studenty čtyřletého studia. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 172 s. ISBN 80- 210- 1455- 5.

IDOS- spojení [online]. Ministerstvo dopravy ČR. Ministerstvo informatiky ČR. c1997-2006, [cit. 19. 3. 2006].

Dostupné z URL:<<http://www.jizdnirady.atlas.cz/JRCis.asp>>.

JANČÁK, V. Geografický výzkum periferních oblastí na mikroregionální úrovni. Geografie: Sborník České geografické společnosti. 2001, roč. 106, č. 1, s. 25-35.

Kadeřábková a kol. Úvod do regionálních a správních věd. 1. vyd. Praha: Codex, 1996, 93 s. ISBN 80- 85963- 18- 3.

Kolvín [online]. Zaniklé obce po roce 1945. c2005-2006, [cit. 21. 3. 2006].
Dostupné z URL: <<http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=991>>.

KOPP, J., NOVOTNÁ, M. a kol. Geografické metody výzkumu malé oblasti. 1. vyd.
Plzeň: ZČU v Plzni, 1997, 78 s. ISBN 80- 7082- 321- 6.

Mapa silniční a dálniční sítě Plzeňského kraje [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR.
c2006, [cit. 19. 3. 2006].
Dostupné z URL: <http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/kraj_pl.jpg>.

Mapa Stabilního katastru Kolvína, 1: 2 880. 1838. Praha: ÚAZK.

Mapa Stabilního katastru Skořic, 1: 2 880. 1838. Praha: ÚAZK.

Mapové aplikace [online]. Portál veřejné správy, Ministerstvo životního prostředí.
c2005-2006, [cit. 19. 2. 2006].
Dostupné z URL: <www.map.env.cz/mapmaker/cenia/portal/>.

MARADA, M. Vymezení periferních oblastí Česka a studium jejich znaků pomocí
statistické analýzy. Geografie: Sborník České geografické společnosti. 2001, roč. 106,
č. 1, s. 12-24.

NOVOBILSKÝ, M., ROŽMBERSKÝ, P. Hrad Drštka u Skořic. 2. vyd.
Plzeň: P. Mikota, 2004, 16 s. ISBN 80- 86596- 58- 3.

Pamětní kniha obce Kolvín, 1952. Archivováno ve Státním okresním archivu Příbram.

Okolí Padrtě [online]. Brdy.info. c2002- 2005, aktualizováno 4. 4. 2006
[cit. 17. 4. 2006]. Dostupné z URL: <<http://www.brdy.info/brdy/padrt.php>>.

Pamětní kniha obce Kolvín, 1952. Archivováno ve Státním okresním archivu Příbram.

PEŠL, I.: Katastr nemovitostí po kapkách (podruhé) [online]. Zeměměřič, časopis a
server o geodézii, kartografii, katastru nemovitostí, GIS, GPS, DPZ a PÚ. c1998,
[cit. 3. 3. 2006]. Dostupné z URL: <<http://www.zememeric.cz/3+4-98/knkapky2.html>>.

PEŠL, I.: Katastr nemovitostí po kapkách (potřetí) [online]. Zeměměřič, časopis a
server o geodézii, kartografii, katastru nemovitostí, GIS, GPS, DPZ a PÚ. c1998,
[cit. 3. 3. 2006]. Dostupné z URL: <<http://www.zememeric.cz/5+6-98/knkapky3.html>>.

PEŠTA, J. Encyklopedie českých vesnic: Střední Čechy a Praha. Díl I. 1. vyd.
Praha: Libri, 2003, 327 s. ISBN 80- 7277- 148- 5.

PILEČEK, J. Příspěvek k metodice vymezení periferních oblastí: modelové území okresu Prachatice. Problémy periferních oblastí. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2005. s.81-91. ISBN 80-86561-21-6.

Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2005 [online]. Český statistický úřad. c2006, aktualizováno 5. 8. 2005 [cit. 15. 2. 2006].

Dostupné z URL: <<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/1301-05>>.

PODZIMEK, V. a kol. Záběhlá: Pohledy do minulosti zlikvidované obce. Minulostí Berounska 7: Sborník Státního okresního archivu v Berouně. 1. vyd. Praha: Státní oblastní archiv, 2004, s. 191- 227. ISSN 12211- 9512. ISBN 80- 239- 3288- 8.

Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska [online]. Laboratoř geoinformatiky UJEP. c2005, [cit. 19. 3. 2006].

Dostupné z URL: <<http://www.oldmaps.geolab.cz>>.

QUITT, E. Klimatické oblasti ČSR. Mapa 1: 500 000. Brno: GÚ ČSAV, 1975.

Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850- 1970. Praha. FSÚ, 1978.

Sčítání lidu, domů a bytů 2001: okres Rokycany. Plzeň: ČSÚ, Krajská reprezentace, 2003, 126 s. ISBN 80- 250- 0062- 1.

Statistický lexikon obcí České republiky 1992. Praha: ČSÚ, 1994. ISBN 80- 7049- 096-9.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1974. Praha: FSÚ, 1976.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1982. Praha: FSÚ, 1984.

Statistický lexikon obcí v Republice Československé, I. Čechy. Praha: Státní úřad statistický, 1923.

Statistisches Gemeindelexikon des Landes Böhmen. Prag: Statistische Staatsamte, 1935.

Svaz vyhnanců z Brd [online]. Brdy info. c2004-2006, aktualizováno 15. 2. 2004 [cit. 23. 2. 2006]. Dostupné z URL: <<http://www.brdy.info/svaz/>>.

SÝKORA, J. Územní plánování vesnic a krajiny. 1. vyd. Praha: ČVUT, 1998, 226 s. ISBN 80- 01- 02641- 8.

TOPINKA, J. Vysídlení obcí z vojenského prostoru Brdy 1940- 1953. Minulostí Berounska 7: Sborník Státního okresního archivu v Berouně. 1. vyd. Praha: Státní oblastní archiv, 2004, s. 160- 186. ISSN 12211- 9512. ISBN 80- 239- 3288- 8.

Územně identifikační registr [online]. Český statistický úřad. c2006, aktualizováno 12. 1. 2006 [cit. 1. 2. 2006].
Dostupné z URL:<http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/prohlizeni_rso>.

WINTER, J. Základy regionálního výzkumu- malá oblast. 1. vyd. Plzeň: ZČU v Plzni, 1993, 75 s. ISBN 80- 7043- 085-0.

Základní báze geografických dat ZABAGED [online]. Český úřad zeměměřický a katastrální. c2006, [cit. 4. 3. 2006]. Dostupné z URL:
<http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=998&MENUID=0&AKCE=DOC:30-ZU_ZABAGED>.

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR [online]. Ministerstvo obrany ČR. c2004, aktualizováno 21. 6. 2005 [cit. 25. 1. 2006].
Dostupné z URL:<http://www.army.cz/mo/zakony/archiv/1999_222.doc>.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Skořice v letech 1850- 2001.....	- 46 -
Graf č. 2: Využití půdy na území obce Skořice	- 49 -
Graf č. 3: Vývoj počtu obyvatel v obci Kolvín v letech 1895- 1952	- 54 -
Graf č. 4: Využití půdy na území obce Kolvín	- 56 -
Graf č. 5: Vývoj počtu obyvatel v sídlech Kolvín, Záběhlá a Padrt v letech 1890- 1952	- 59 -
Graf č. 6: Srovnání vývoje populace v obcích Skořice a Kolvín v letech 1895- 1952	- 62 -

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Lokalizace zkoumaného území	- 28 -
Obr. č. 2: Lokalizace VÚ Brdy	- 31 -
Obr. č. 3: Základy domů v zaniklém sídle Kolvín	- 34 -
Obr. č. 4: Přehled vystěhovaných obcí v letech 1940- 1942 a 1951- 1953	- 37 -
Obr. č. 5: Roubené obydlí ve Skořicích s charakteristickými prvky pro lidovou architekturu Podbrdská	- 38 -
Obr. č. 6: Lokalizace periferních oblastí v okrese Rokycany	- 41 -
Obr. č. 7: Sídlo Skořice na mapách I. vojenského mapování (1764- 1768)	- 44 -
Obr. č. 8: Sídlo Skořice na mapě Stablního katastru z roku 1838	- 45 -
Obr. č. 9: Sídlo Kolvín na mapách I. vojenského mapování (1764- 1768)	- 52 -
Obr. č. 10: Sídlo Kolvín na mapě Stablního katastru z roku 1838	- 53 -

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A- Mapa využití země v sídle Kolvín a jeho okolí v roce 1838	- 72 -
PŘÍLOHA B- Mapa využití země v sídle Skořice a jeho okolí v roce 1838	- 73 -
PŘÍLOHA C- Mapa využití země v místech zaniklého sídla Kolvín v roce 2005 ...	- 74 -
PŘÍLOHA D- Mapa využití země v sídle Skořice a jeho okolí v roce 2005	- 75 -
PŘÍLOHA E- Dopravní poloha sídla Skořice v rámci okresu Rokycany	- 76 -
PŘÍLOHA F- Adresářová struktura CD	- 77 -
CD ROM	

SEZNAM TABULEK

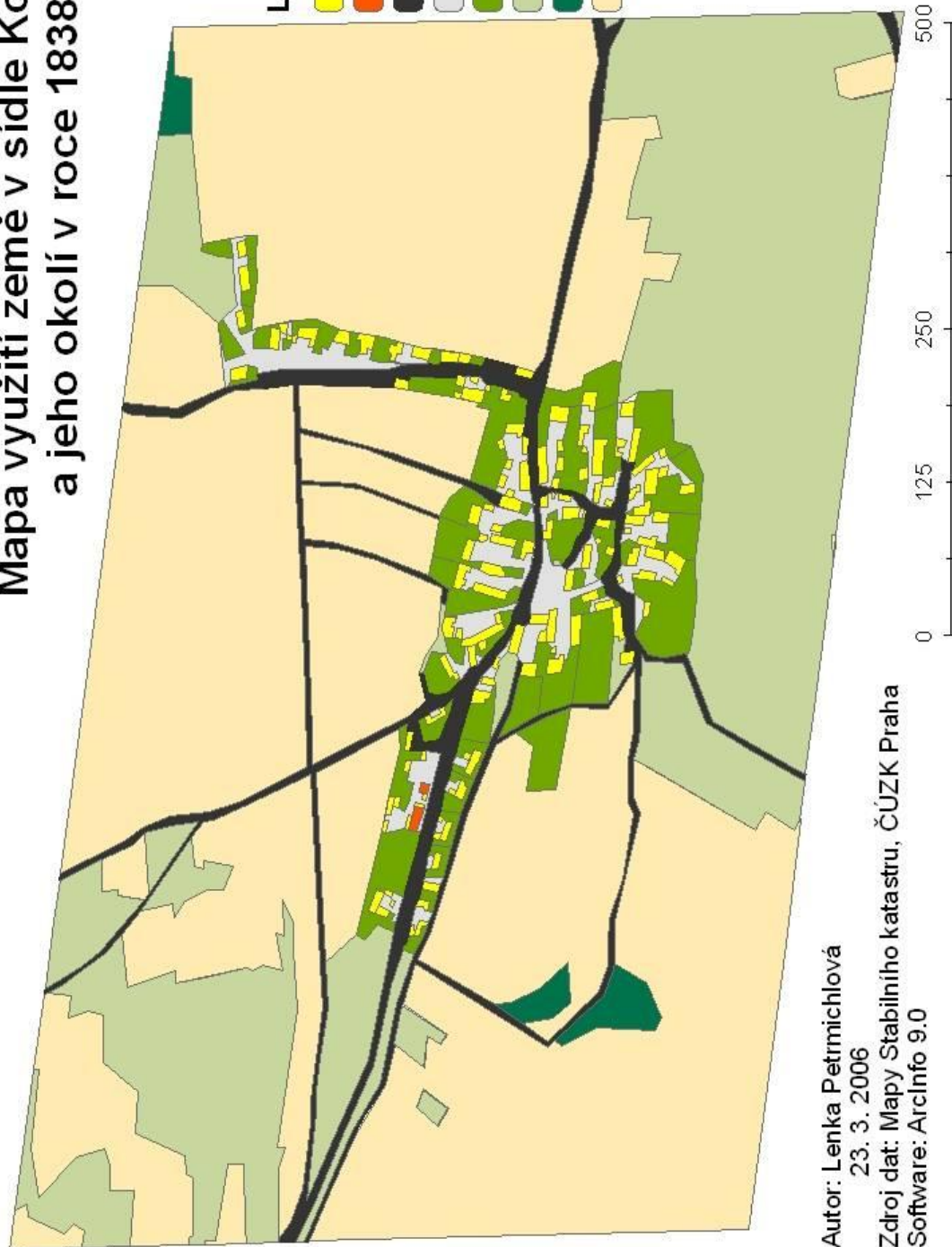
Tab. č. 1: Přehled oslovených pracovišť	- 10 -
Tab. č. 2: Klasifikace ploch na mapě využití země z 19. století	- 15 -
Tab. č. 3: Klasifikace ploch na mapě využití země z 21. století	- 16 -
Tab. č. 4: Přehled vojenských újezdů, příslušnost území do kraje a jejich rozloha	- 18 -
Tab. č. 5: Dělení vesnic podle počtu domů a obyvatel	- 20 -
Tab. č. 6: Dělení vesnic podle půdorysu a jejich definice	- 21 -
Tab. č. 7: Přehled katastrálních území ve vymezené oblasti	- 27 -
Tab. č. 8: Vzdálenost (km) mezi jednotlivými místy	- 29 -
Tab. č. 9: Přehled zlikvidovaných vesnic, počtu vystěhovaných obyvatel a zlikvidovaných domů v 50. letech 20. století na území VÚ Brdy	- 36 -
Tab. č. 10: Srovnání průměrných hodnot pro periferní obce s ostatními obcemi v okrese Rokycany ve vybraných ukazatelích	- 40 -
Tab. č. 11: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů v obci Skořice v letech 1820 až 2001	- 46 -
Tab. č. 12: Věková skladba obyvatelstva v obci Skořice v letech 1970- 2001	- 47 -
Tab. č. 13: Bilance obyvatelstva v obci Skořice v letech 1971- 2004	- 48 -
Tab. č. 14: Dostupnost obce Skořice autobusovou dopravou	- 50 -
Tab. č. 15: Vývoj počtu obyvatel a počtu domů obce Kolvín v letech 1895- 1951	- 54 -
Tab. č. 16: Vývoj počtu obyvatel v obci Kolvín, Záběhlá a Padrt' v letech 1890- 1952	- 59 -
Tab. č. 17: Vybavenost jednotlivých obcí na poč. 20. století	- 60 -
Tab. č. 18: Vývoj počtu obyvatel v obcích Skořice a Kolvín v letech 1895- 1952 ..	- 61 -

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A

Mapa využití země v sídle Kolvín a jeho okolí v roce 1838

- Legenda**
- dřevěné domy
  - zděné domy
  - komunikace
  - zastavěné území
  - zahrady
  - louky a pastviny
  - lesy
  - orná půda

Autor: Lenka Petrmichlová

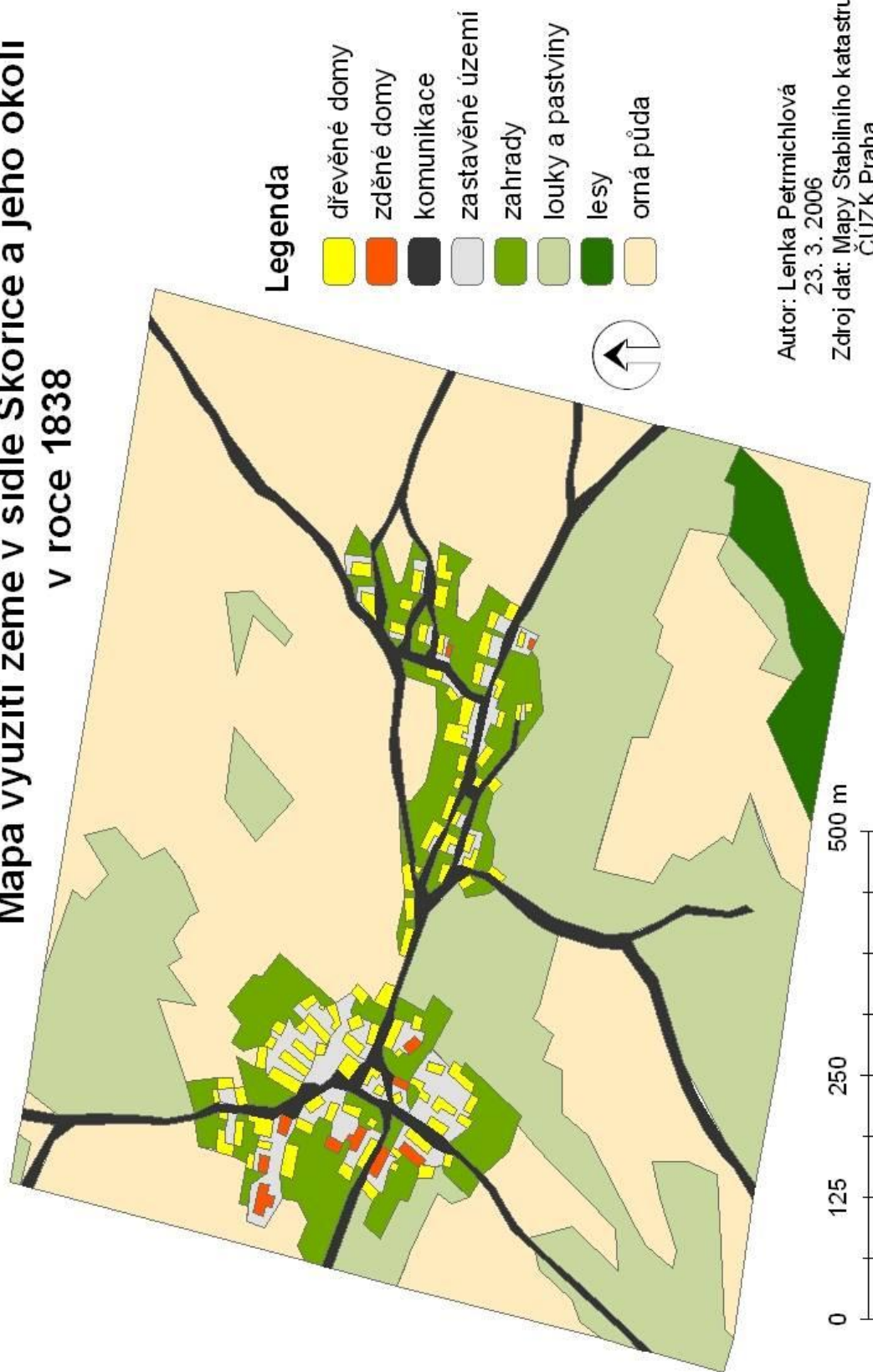
23. 3. 2006

Zdroj dat: Mapy Stabliniho katastru, ČÚZK Praha

Software: ArcInfo 9.0

PŘÍLOHA B

Mapa využití země v sídle Skořice a jeho okolí
v roce 1838

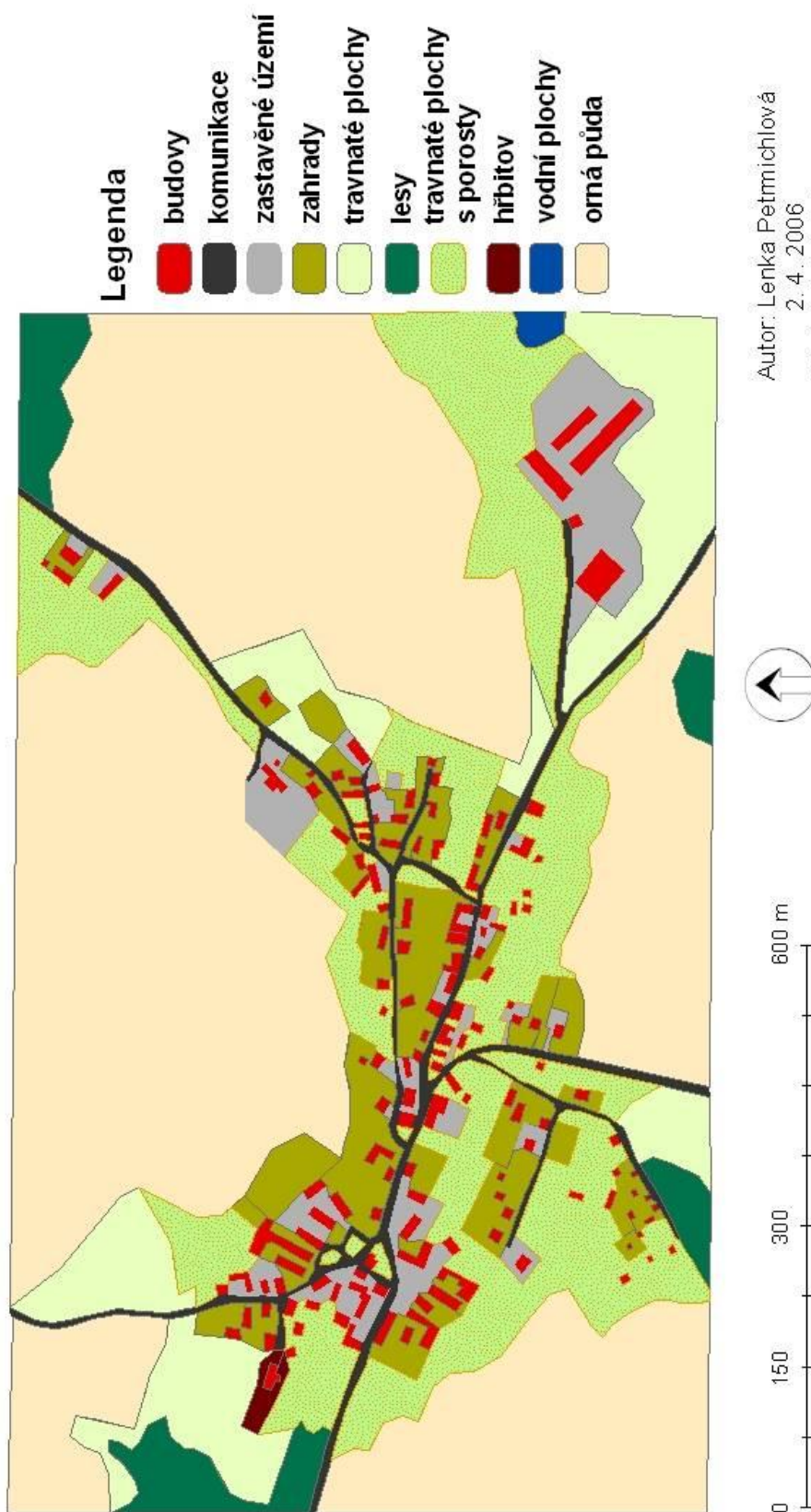
PŘÍLOHA C

Mapa využití země v místech zaniklého sídla Kolvín v roce 2005

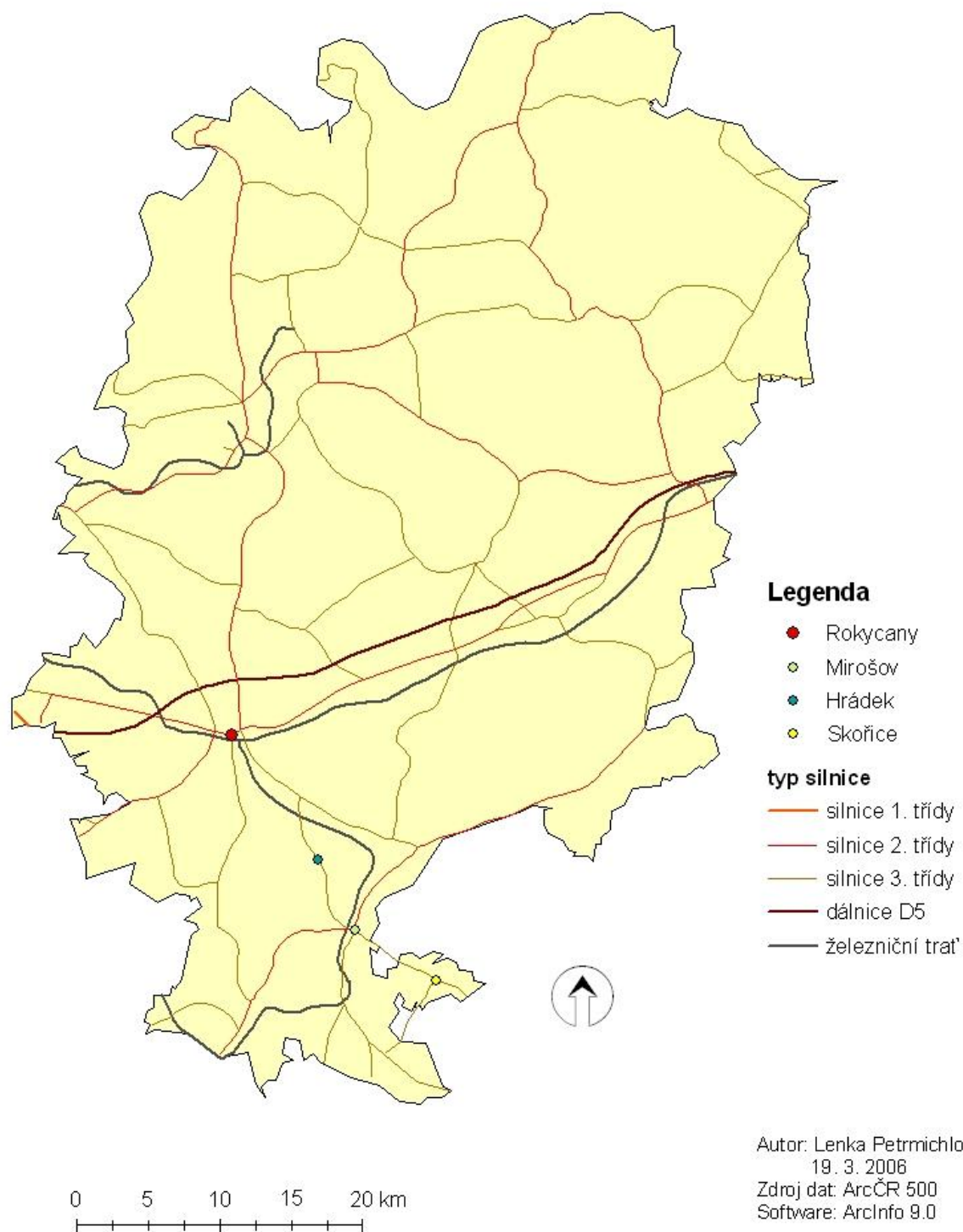
PŘÍLOHA D

Mapa využití země v sídle Skořice a jeho okolí v roce 2005

PŘÍLOHA E

Dopravní poloha sídla Skořice v rámci okresu Rokycany

PŘÍLOHA F

Adresářová struktura CD

<CD-ROM>:

\ Lenka_Petrmichlová

\ Kolvín

\ animace_1838

\ animace_2005

\ Fotoalbum

\ Skořice

\ animace_1838

\ animace_2005

\ Fotoalbum

\ Skořice + Kolvín

\ přelet_1838

\ přelet_2005

Evidenční list

Souhlasím s tím, aby moje diplomová/bakalářská práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Univerzitní knihovně ZČU v Plzni.

Datum:

Podpis:

Uživatel stvrzuje svým čitelným podpisem, že tuto diplomovou/bakalářskou práci použil ke studijním účelům a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno	Fakulta/katedra	Datum	Podpis

